

Albertas Dusevičius
PERKŪNO KARYS

ROMANAS

Leidykla „CoLibris”

UDK 888.2-3
Du389

Albertas Dusevičius
PERKŪNO KARYS

Dailininkas Vygantas Vėjas

Visos teisės saugomos. Jokia šio leidinio dalis negali būti reprodukuojama ir platinama jokiais elektroninėmis ar mechaninėmis formomis, įskaitant fotokopijavimą, įrašymą ar kitas informacijos kaupimo ir atgaminimo sistemas be leidėjo raštiško sutikimo.

Tekstą redagavo Julija Kairienė

© Albertas Dusevičius, 2009

© iliustracijos ir dizainas, Vygantas Vėjas,
2009

©Leidykla „CoLibris“, 2009

ISBN 978-9955-906-05-6
Spausdino UAB „Grafija“

Skiriama trims nuostabaus grožio moterims, kurias šyptelėjęs Likimas leido man sutikti. Ačiū Jums, mielosios Lauma, Asti ir Helga, kad Jūs esate...

Nuoširdžiai dėkoju istorikui Tomui Baranauskui ir žaviajai žmonai Ingai Baranauskienei, kurių forume išsakytos mintys ir faktai mano knygoje virto Barto-Daugiručio nuotykiiais ir poelgiais.

I epizodas

...JIS LABAI NEGYVAS!

Rankinio kulkosvaidžio RPK buožę Bartas patogiai įrėmė į petį. Kairę ranką uždėjo ant jos. Stumtelėjęs įrėmė kojeles. Kryptuko viršūnėlę sulygino su taikiklio kaladėlės kraštais ir už kelių šimtų metrų esančios molio sienos viršumi. „Nežudyk“, - maldavo paskutiniai JO sąmonės likučiai. „Nupilk jį, nudėk, pajusk kaifą! Tu gali viską!!!“ - staugė demonų balsai galvoje. Ir jis žinojo, kad gali beveik viską. Regėjimas buvo neįtikėtinais aštrus - lengvai matė už poros šimtų metrų esančio arabų kovotojo sulipusias plaukų sruogas, vos išlindusias virš tvoros. Reakcija buvo stulbinanti, o jėga tiesiog antžmogiška. Ginklas tarkstelėjo ir trumpute papliūpa nuskabė patį molio tvoros viršų. Iš už jos rėkdamas iššoko arabas, metė kalašnikovą ir, susigriebęs už galvos, šmurkstelėjo kažkur į rūsį. Matyt, gavo molio trupinių į akis ar kulką rikošetu. Barto krūtinę užliejo palaimingas virpulys. Lyg tere pataikius į taikinį, į kurį niekas kitas negali pataikyti. Lengvas kulkosvaidžio vamzdžio kryptelėjimas, šaiži papliūpa, vėl ir vėl. „Duok jiems, duok!“ - klykė iš džiaugsmo, plojo ir trypė kojomis juodi velniai kažkur giliai po kaukolės skliautais. „Nežudyk“, - maldavo silpstantis JO vidaus balsas. Karštos tūtelės krito ant dykumos maskuojamos uniformos ir batų, bet Bartas to neįjautė. JIS matė save iš šalies ir baisėjosi tuo, ką mato. Čia jis??? Maniako šypsenėlė veide ir kulkosvaidis, priglautas prie peties, spjaudantis trumputes, preciziškai nutaikytas papliūpas. Čia jam

nebuvo lygių. Atstumas beveik neturėjo reikšmės. Dar viena šūvių serija. Kulkos nuskėlė gabalą nuo mauzoliejaus sienos, esančios vos ne už kilometro, kitame platesnės gatvelės gale. Ten slėpęsis šaulys skubiai pakeitė poziciją. Kiti Al-Saadro kovotojai taip pat jau „išsikirto“ į situaciją. Nekeldami galvų, jie gulėjo priedangose ir stengėsi neatkreipti į save Barto dėmesio.

- Ku-kū, kur jūs visi dingot? Chi, chi, chi, - pamišėlio kikenimas veržėsi iš lūpų. Nors jis žinojo, kur jie. Jautė taip aiškiai, lyg matytų. O šie vis dar nesigaudė, kur yra jo ugnies pozicija. Girdėjo, kaip jie šūkauja vieni kitiems, kalba per raciją. Klausla buvo stulbinanti.

- Aha, ateinat šonine gatvele, - džiūgaudamas sukrizeno lyg vaikas, žaidžiantis slėpynes. Padėjęs ginklą, įsirėmė pečiais į sieną, o kojomis - į plytomis išklotas grindis įsirėžė. Raumenys

virto plieno spyruoklėmis. Pastato siena, sverianti ne mažiau kaip kelias tonas, sudrebėjo ir užtelėjo žemėn dulkių debesimi. Kambarelio vidun įsiveržė pragariškas Irako vasaros karštis. Keli arabai sustojo apstulbę prieš staiga atsivėrusią erdvę ir dulkiną karį su kulkosvaidžiu rankose.

- Chi, chi, chi, - vėl smagiai sukikeno Bartas. Ginklas sukrūpčiojo rankose. Trumputėmis šūvių serijomis pavaikė persigandusius kovotojus iš vienos priedangos iki kitos, kol anie dingo ištisame mauzoliejų labirinte. Jam buvo neišpasakytai linksma ir smagu, lyg padykusiam vaikui, nors pats JIS gūžėsi iš baimės toliausiame sąmonės kamputyje. „Liko paskutinė dėtuvė!“ - sudejavo JIS mintyse, kai eilinė tuščia RPK dėtuvė barkštelėjo nusviesta į kampą. Suprato, kad laiko turi labai nedaug. Griebęs kulkosvaidį pabėgėjo ir, palypėjęs laiptais į kažkokio pastatėlio antrą aukštą, šmurkštelėjo pro žemas medines dureles vidun. Tada laipteliais nusileido šiek tiek žemyn. Siaurutis langelis. „Dar geresnė pozicija!“ - net suspiegė iš džiaugsmo mažos, apkvaitusios pabaisos jo kaukolėje, žvelgdamos pro akiduobes. Tikrai, visa gatvė kaip ant delno. Staiga iš šoninės gatvės kyštelėjo šarvuoto automobilio HMMWV nosis. Trinktelėjo stambaus kalibro kulkosvaidis iš bokštelio. Jam pritarė aršios automatinių šautuvų M16 papliūpos. Amerikiečių jūrų pėstininkai, slinkdami pasieniais, spaudė arabų kovotojus. Šie, kalendami kalašnikovais, trumpais perbėgimais traukėsi gilyn į Al-Saadro miestą visai pro Barto slėptuvę. Jis galėjo guldyti juos dešimtimis, bet tuo metu, trumpam atlėgus protą kausčiusiam kautynių kvaituliui, atrėmė kulkosvaidį į sieną ir puolė skubiai barikaduoti medines duris. „Vamzdis įkaitęs, tegu ataušta... dėtuvė tik viena ir pistoletas... kad tik išsilaikyčiau, kol jūrų pėstininkai pasieks mano slėptuvę... gal dar ne viskas baigta...“ - skriejo galvoje padrikos JO mintys, o kraujo ir kovos ištroškusios pabaisos jau vėl sėlino į sąmonę.

Regėjimas ir klausa staiga pasidarė neįtikėtinais aštrūs. Jis kaip šuo galėjo užuosti prakaitu, baime, krauju ir purvu atsiduodančius tiek arabų, tiek amerikiečių karius visoje gatvėje. Širdis lyg galingas siurblys pumpavo į raumenis neįtikėtinus adrenalino kiekius, o šie rankas ir kojas pavertė galingais presais ir griebtuvais. Ir visa tai valdė beprotiška kautynių aistra užvaldytas protas, karo šūkius staigiančių demonų apsėstas protas. „Ir vėl...o, ne, tik ne tai,..“ - sudejavo JIS, nulįsdamas į tolimiausią sąmonės kertelę.

Jūrų pėstininkų HMMWV staiga rovė į gatvę ir, dudendamas savo *Browning* kulkosvaidžiu, pajudėjo link Barto ugnies pozicijos. Tuo metu elektros laidų ir kabelių tinklas, kabantis virš gatvelės, sudrebėjo ir nukrito tiesiai ant šarvuoto automobilio. Gal jis ir pats nutraukė juos užkabinęs savo antenomis. HMMWV galingai suriaumojo, pabandė apsisukti ir išsivaduoti iš voratinklio, tačiau kabeliai tik dar labiau apšivijo bokštelį, kulkosvaidį, ratus ir antenas. Jo motoras kaukė, bet automobilis galiausiai visai įsipainiojo ir įstrigo viduryje gatvės. Užtelėjo arabų kovotojų prieštankinis RPG granatsvaidis. Kumuliatyvinė granata pataikė tiesiai į variklį. Dusliai dunkstelėjo sprogimas. Jo banga nuplėšė šarvuotas HMMWV duris. Išlėkė kulku nepramušami stiklai. Pliūptelėjo dūmai. Pro galines duris į gatvę iškrito amerikiečių karys. Už jo iššliaužė antras. Kontūzytas, kruvina dykumos maskuojamąja uniforma, jis dar pabandė kelti nejudantį draugą. Nepavyko. Apkabinęs per krūtinę, ėmė lėtai šliaužti tempdamas jį per gatvę į priedangą. Pasigirdo pergalingas arabų klyksmas. Sutarškėjo kalašnikovai. Kovotojai iš visų kampų trumpomis šūvių serijomis bandė pribaugti abu jūrų pėstininkus. Amerikiečiai kitoje gatvės pusėje irgi atidengė sutelktą ugnį, stengdamiesi neleisti arabams išlįsti iš priedangų, bet jų kovos draugų likimas jau buvo nulemtas. Jūrų pėstininkas, palikęs kruviną šliužę, susmuko vos už kelių metrų nuo automobilio.

Tada visą kovos triukšmą trumpam nustelbė trumputės, bet labai dažnos RPK kulkosvaidžio papliūpos. Galingo stoto juodaodis amerikiečių seržantas, skyriaus vadas, iš savo priedangos aiškiai matė, kaip kulkos neįtikėtinais taikliai skaldo molio plytas, kelia dulkių debesėlius pastatų kiaurymėse, paverstose šaudymo angomis, rikošetu žaloja net priedangose esančius arabų karius. Bet kuris, kyštelėjęs bent ranką, tuoj pat riktelėdavo iš skausmo, kai kulka sutrupindavo kaulą. Suprasdamas, kad tokios progos negalima praleisti, jis riktelėjo paramedikui ir abu susilenkę išpuolė į gatvę. Kilstelėję susmukusius HMMWV ekipažo karius, užsimetė juos ant nugarų ir laimingai parsigavo priedangon. Paramedikas palinko prie nejudančių karių.

- „Baltasis ereli“, „Baltasis ereli“, - bėrė į racijos mikrofoną skyriaus ryšininkas, kviesdamas medicininės evakuacijos komandą.

Seržantas skubiai grįžtelėjo atgal į tuščią gatvelę. Ten juodais dūmais rūko pašautas šarvuotas automobilis. Paslaptingas juos pridengęs kulkosvaidininkas trinktelėjo dar vieną taiklį papliūpą ir nutilo. „Baigė šovinius?“ - persmelkė seržantą mintis.

- *Alfa* komanda, *Bravo* komanda, judam išilgai gatvės, link pastato su dviem bokšteliais, trečia valanda, - gargtelėjo į raciją jūrų pėstininkas, nurodydamas puolimo kryptį, - užduotis – ištraukti tą vaikną iš ten, kol jo dar nepribaigė, - kietai pridūrė.

Arabų partizanai irgi įsidrąsino. Sunervinti išslydusių jiems iš nagų sužeistų amerikiečių ir paskatinti staiga nutilusio kulkosvaidžio, jie ėmė artintis pasieniais prie Barto ugnies pozicijos. Keli jų automatininkai liko savo priedangose ir aršiai kalenančiais kalašnikovais stabdė jūrų pėstininkų judėjimą. Štai tas pastatas. Šaudymo anga per aukštai – granatos neįmes. Trumpai pasitarę, kovotojai nuslinko pasieniu už jo. Molio plytų laiptais pakilo į antrą aukštą. Žemos medinės durelės. Vienas stumtelėjo. Iš vidaus trinktelėjo pora pistoleto šūvių. Kulkos perskrodė duris ir susmigo į kūną. Aiktelėjęs kovotojas susmuko. Įsiutę arabai žiebė iš automatų į duris. Vienas kažką riktelėjo, kiti staigiai užlindo už kampų. Sausai pokštelėjo rankinės granatos degiklis. Paridenta granata nuriedėjo laipteliais žemyn...

....„Viskas“, - pagalvojo Bartas, numesdamas į šoną paskutinę dėtuve. Virš įkaitusio kulkosvaidžio vamzdžio virpėjo oras ir parako dūmai. Padėjo ginklą į šalį, užtaisė pistoletą ir ėmė laukti. „*Glockas* geras ginklas, bet tik artimai kovai“, - kažkaip netikėtai ramiai pagalvojo. JO mažutis AŠ susigūžė iš baimės, supratęs situacijos beviltiškumą, bet karo velniai viduje jautėsi tiesiog puikiai. Siela buvo kupina pergalės džiugesio, raumenys geidė kovos, nors protas puikiai suvokė, kad, iššokęs pro duris, atsidurtų prieš kelis kalašnikovų vamzdžius ir būtų akimirksniu suvarpytas. Sujudėjo užbarikaduotos medinės durelės. Beveik nesitaikydamas,

paleido kelis šūvius ir žaibiškai užsiglaudė už sienos kampo. Kitoje durų pusėje kažkas aiktelėjo ir sunkiai šlumstelėjo. Pasigirdo įniršę riksmi arabiškai ir uraganinė kalašnikovų ugnis. Į visas puses pasipylė medinių durų ir barikados šipuliai. Trumpas riktelėjimas, ir šaudymas liovėsi. Pokstelėjo granatos sprogdiklis. Bartas tiksliai žinojo, ką išvys kitą akimirką. Ir tikrai – bildėdama laiptais, prie jo kojų atriedėjo rankinė granata. Lengvas dūmelis rūko iš sprogdiklio. Baimė kietais spazmų pirštais užgniaužė gerklę, šalto prakaito lašai nuriedėjo smilkiniais. Jis norėjo pasilenkti ir švystelėti granatą atgal, tačiau viskas kambarėlyje staiga ryškiai papilkėjo, lyg nušvietus galingu, bet pilkos šviesos prožektoriumi. Daiktų kontūrai tapo neįtikėtinai ryškūs ir geometriškai tiesūs. Oras pasidarė klampus kaip kisielius. Antžmogiškos jėgos ir pojūčiai jį apleido. Ne, neapleido, jie vis dar buvo jo kūne, JIS tai jautė, bet buvo bejėgiai įveikti dar galingesnes jėgas, įsivyravusias patalpoje. Nekrustelėdamas akies krašteliu jis sekė dar judančią granatą. Blyksnis...

- *Alfa* grandis lieka saugoje! - riktelėjo komandą seržantas. Sunkiai kvėpuodamas, nubraukė iš po šalmo srūvančią prakaitą. Pro taikiklį pažvelgė į įėjimo angą. Kulų sukaptos medinių durelių liekanos dar kabo ant vyrių. Ant grindų nukritusi granatos sprogdiklio rankenėlė ir daugybė tūtelių. Prie šaudymo angos nuvirtęs rankinis kulkosvaidis. Į taikiklį pakliuvo granatos skeveldrų apdraskyti dykumų lauko batai, kyšantys iš už kampo. Seržantas mostelėjo sutartinį ženklą porininkui: „Judėk.“ Jaunas jūrų pėstininkas žaibiškai šoko į angą, keliais šuoliais atsidūrė tolimajame dešiniajame patalpos kampe ir staigiai atsisuko pasiruošęs atidengti ugnį į bet ką šiame kambaryje. Iš paskos galingai liuoktelėjo ir juodaodis milžinas. Atsidūręs artimesniame ankšto kambario kamputyje, jis dar akimirką taikėsi ginklu į kitus kampus. Tuščia. Tik kampe kažkas guli paslikas. Nuleido automatą.

- Švaru! - šūktelėjo saugoje likusiems kariams. Ėmė lėtai artintis prie kampe tįsančios žmogystos. Be jokios abejonės, tai buvo koalicijos pajėgų karys. Nors jo dykumos maskuojamoji uniforma, kaip ir batai, gerokai nukentėjo per granatos sprogimą – buvo sudraskyti ir apsvilę, ant peties dar aiškiai matėsi antsiuvas „LITHUANIA“ ir ryškių spalvų trispalvė vėliavėlė. Ranka tebegniaužė *Glocko* pistoletą. Bet kažkas čia buvo ne taip. Labai ne taip. „Kas per velnias,..“ - šmestelėjo galvoje jūrų pėstininkui. Netikėdamas savo akimis, seržantas nužvelgė karį nuo galvos iki kojų. Galingas stotas, pusę veido dengianti rusva sulipusi barzda, tuščios akiduobės, kaip pergamentas išdžiūvusi gelsva oda, apraukusi raumenų likučius...Dar daugiau – persmeigęs gulinčiojo šoną, kyšojo kažkoks lūžgalys, panašiu į ieties antgaliu. Ant krūtinės pro sudraskytus marškinėlius blykstelėjo atpažinimo žetonas. Sutrikęs seržantas pakėlė jį prie akių. „BARTAS VALEIKIS. LITHUANIA“, - perskaitė neįprastą amerikiečio ausiai vardą ir pavardę.

- „Baltasis ereli“, „Baltasis ereli“, - už jo nugaros karštligiškai nuskambėjo radisto kvietimas medicininės evakuacijos komandai, - koalicijos pajėgų karys,.. - pradėjo siųsti raportą.

- Stop, - nutraukė jį seržantas, - nereikia. Jis negyvas. Jis netgi LABAI NEGYVAS, - sumurmėjo daugiau sau negu radistui. „Jėzau Kristau, šitai mumijai turbūt koks tūkstantis metų!“ - tylomis apstulbęs pagalvojo.

II epizodas

KAUTYNĖS

...Kvėpuoti buvo sunku. Ausis, lyg per storą veltinį, pasiekė kažkokie labai išsklidę duslūs garsai. Lyg murmesiai, lyg riksmi, lyg žvangėjimas su bumbsėjimu. Dešinė nugaros pusė tarytum degte degė. Veidu Bartas pradėjo jausti kažką šaltą. Garsai darėsi vis aiškesni ir garsesni. Vis dar sunku kvėpuoti. Suprato – nosis ir burna užkimšta sniegu. Sniegu?! Nors kažkodėl tai nepadarė didelio įspūdžio. Galų gale vyras suprato gulįs kniūbsčias gilioje sniego pusnyje. Sujudėjo, pasirėmė rankomis, kilstelėjo, atsimerkė. Apakino ryški šviesa. Plynas, sniego pusnimis nuklotas laukas. Aplink virė nuožmios kautynės. Kokie pora šimtų barzdotų, kailiais ir milu apsitaisiusių vyrų, įklimpę iki pusės sniege, kriokdami kirtosi kalavijais, badėsi trumpomis ietimis, kapojosi kovos kirviais su juos puolančiais, panašiai atrodančiais. Aidėjo laukiniai riksmi. Aplink žvangdami tampė tuščias roges gauruoti arkliukai, arba, susipainioję pakinktuose, voliojosi sniege. Jis gulėjo pačiame kautynių sukuryje. Netoli nuo jo, susimetę į krūvą sniege, spieję iš baimės koks pusšimtis moterų ir vaikų, visi surišti viena virve. Kažkodėl nenustebęs, bet vis dar nieko nesuprasdamas, Bartas klūpojo ir bandė atsitokėti.

- Švenčiausioji Mergele Marija,.. - išgirdo maldą virpančiu iš siaubo balsu už savęs. Meldėsi vokiškai. Atsisuko. Jaunas vyras, apsitaisęs viduramžiškais grandininiais šarvais ir baltu apsiaustu su išsiuvinėtais raudonais kalavijais, laikė rankose medinį lūžgalį.

Papilkėjusiu iš siaubo veidu, žvelgdamas tai į lūžgalį, tai į jį, bėrė maldos žodžius. Bartas lėtai atsistojo. Neišpasakyto siaubo klyksmas išsprūdo iš kario lūpų. Staiga metęs lūžgalį, išsitraukė kalaviją ir puolė pirmyn iš visų jėgų brisdamas per gilų sniegą. Barto rankos ir kojos įgijo neįtikėtinos jėgos, galvoje užkavė apkvaitę nuo kraujo demonai. Užsimojus kariui kirsti, jis stryktelėjo į orą, lengvai pašokdamas aukštyn kelis metrus. To užteko. Spygtelėjęs jaunuolis su šarvais krito į sniegą nualpęs.

Toliau viskas vyko žaibiškai - jį tiesiog užliejo kautynių beprotybė. Gerklė išspjovė kažkokį gomurinį garsą, rankos pačios pačiupo gulintį sniege kalaviją, dar kirvį ir, sukdamasis aplink, kirsdamas tiesų smūgį kalaviju, pridėdamas šoninį kirviu, jis puolė į patį kovos sūkurį. Nelabai gaudydamasis nei kas, nei prieš ką, Bartas neįtikėtina jėga daužydamas trupino medinius skydus, laužė ietis, išmušdavo iš rankų kalavijus. Staugdamas it žvėris, jis sukosi vilkeliu blokuodamas kelis smūgius iškart. Demonų valdomas protas buvo aiškus, jėga ir reakcija stulbinantys, o sieloje siautė kovos azartas.

Staiga nuo netoliese besikaunančių karių atsiskyrė rudabarzdīs milžinas. Klaikiai rėkdamas ir atmušinėdamas kirviu jį puolančių atakas, jis nubrido iki netoli stovinčių rogių, įsiropštė į jas ir bandė paraginti gauruotą arkliuką. Bet kažkas pagriebė arklį už pavadžio, o kiti puolė milžiną rogėse. Šis kriokė, džeržgė jo kirvis, bet jėgos seko. Keli praleisti smūgiai kalavijais ir galiūno kailiai bei rankos nusidažė krauju. Pasukęs galvą, pamatė Bartą.

- Daugiruti, padėk! - sustūgo jam karys. Čia kalavijo ašmenys grybštelėjo veidą ir iškabino vyro akį. Nelabai suvokdamas, kas sakoma ir kam sakoma, Bartas metėsi link šaukiančiojo, bet buvo per vėlu. Milžino veidas persikreipė, išsižiojo, iš burnos pliūptelėjo kraujas, nuo lūpų pradėjo dribtį raudonos putos. Keliai sulinko ir jis susmuko. Už jo stovintis grandininiais šarvais,

šalmu ir baltu apsiaustu su raudonais kalavijais apsitaisęs karys, stipriai truktelėjęs, ištraukė kruviną ietį rudabarzdžiui iš nugaros ir pergalingai sustūgo. Jo klyksmą džiaugsmingai pasigavo kiti puolantieji, o besiginančių gretomis nuvilnijo aimana:

- Žvelgaitis! - liūdesys susimaišė su įsiūčiu.

Puolantieji puolė skanduot:

- Viesturs, Viesturs! Jų gretos prasiskyrė, praleisdamos neįtikėtinais plačių pečių, kresną barzdylą. Rėkdamas šis nubrido iki merdinčio milžino ir vienu smūgiu nurėžė šiam galvą. Įmetęs ją į roges, toliau rėkdamas ir mojuodamas kalaviju, metėsi į artimiausią kautynių sūkurį. Staugdami juo pasekė visi užpuolikai. Įsiutę besiginantieji daužėsi kaip pasmerktieji, bet kovos baigtis jau buvo aiški. Iš netoli esančio miškelio užpuolikams atbrido dar ir pastiprinimas. Besiginančiųjų rikiuotė buvo išardyta, jų apsupti būreliai tirpte tirpo badomi ietimis, kapojami kirviais, smaugiami plikomis rankomis. Įniršę vyrai raičiojosi sniege, taikydami suvaryti plačius durklus vienas kitam į pilvą. Tryško karštas kraujas iš perkirstų arterijų, tirpdydamas ir dažydamas raudonai gilų sniegą. Gailiai žvangė arkliai, klykė moterys, spiegė vaikai. Barto link švystelėjo trumpakotė ietis. Kita. Trečia. Išsisukęs, atmušęs kalaviju, kita ranka vožtelėjo kirvio pentimi per šalmą arčiausiam kariui, atbula - į šoną kitam. Smūgis buvo toks stiprus, kad kario krūtinė trakstelėjo ir lūžusių šonkaulių galai išlindo pro kailius. Gailiai sustūgęs, karys nuvirto į sniegą. Bartas daužėsi su kokiais aštuoniais, devyniais užpuolikais kaip pašėlęs. Dar po kelių smūgių šie pradėjo trauktis, o jis sekti paskui juos, nepastebėjęs, jog kovos lauke liko vienas. Akimirką stabtelėjęs ir apsidairęs, jis išvydo, kaip triumfuojantys nugalėtojai bado kalavijais priešmirtinių traukulių dar tampomus užpultos vilkstinės karius. Klykdami laukiniais balsais, kapoja jiems galvas ir meta į roges. Štai ir priešų, regis, jau nebeliko, tada vienam kažką užrikus, visi, iškėlę kalavijus,

nežmoniškai rėkdami ir kruvini iki alkūnių, metėsi ant klykiančių iš siaubo surištų moterų su vaikais. Net demonai Barto galvoje krūptelėjo. Moterys, bandydamos uždengti kūnais savo vaikus, buvo kapojamos kirviais ir bados ietimis. Patraukę jų lavonus, užpuolikai atrasdavo sniege vaikus ir knežindavo jiems galvas. Staiga viena jaunutė moteris, matyt, nukirtus ją supančiojusią virvę, griebė į glėbį iš siaubo žadą praradusią mažą mergytę ir puolė bristi link Barto. Tuoj pat keliese pasileido ją vytis. Karys keliais galingais šuoliais atkirto juos nuo moters ir stojo į kovą. Čia jau demonai užkavė visu balsu. Pirmas besivejantis tuoj krito gavęs kirviu per sprandą, antras tuo pat metu atrado Barto kalaviją pilve. Triuškinantis smūgis kirviu per šalmuotą galvą paguldė trečią.

Ketvirtas ir penktas puolė trauktis ataturpsti, apsisuko ir pasileido atgal, rėkdami ir kviesdami į pagalbą. Nieko nelaukdamas, Bartas užsimetė ant pečių susmukusią moterį, pasikišo po pažastimi mergaitę išplėstomis iš siaubo akimis, ir dideliais šuoliais pasileido link toluomoje matomos miško juostos. Šaltas vėjas kandžiojo skruostus ir ausis. Kepurę kažkur pametė. Jo kūnas judėjo kaip mašina, nejausdamas jokio nuovargio, širdis pumpavo kaip galingas siurblys, plaučiai švilpė, o kraujas net burbuliavo nuo deguonies. Kad ir nešinas nelengva našta, jis lengvai galėjo lenktyniauti su arkliu. Ir išgirdo, kad teks. Už nugaros nuskambėjo riksmas. Užpuolikai susigriebė, kad kažkas ištrūko iš jų pasalos, ir dar pridareš didelių nuostolių. Pasigirdo arklio risčia, persekiotojų raginiai ir pavažų cypimas. Vijosi penkiese. Bartas dar labiau paspaudė per plyną lauką. Atstumas tarp jo ir persekiotojų nemažėjo nepaisant rimbo smūgių arkliukui. Miškas priartėjo ir virto siaura alksnių juosta, juosiančia platokos upės slėnį. Srauni upė, neseniai sukaustyta ledo, properšose dar siuto baltomis putomis. Trise ledas neatlaikys. Bartas pastatė mergytę ant kojų, nusimetė ir ėmė purtyt vis dar be sąmonės jauną moterį.

- Atsigauk! - šaukė jis, - eik tolyn! - mostelėjo mergaitei. Ši išgąstingai nuturseno link upės. Tada patrynė moteriai sniegu veidą, žnybtelėjo į ranką.

- Pabusk! Bėk tenai! - šaukė.

Jauna moteris sujudėjo ir, nerangiai atsistojusi, nubrido paskui dukrą. Tuo metu užpuolikai pričiuožė skardį ir, išvydę juos, pergalingai sušuko. Suragino arklį ir tas, kad kiek, būtų užlėkęs ant Barto, bet paskutiniu momentu Bartas liuoktelėjo į šalį, griebė gyvulį už apynasrio ir vožė kumščiu per galvą. Arklys dribo ir nučiuožė žemyn stumiamas rogių svorio. Vyras žaibiškai čiupo už pašliūžos ir kilstelėjęs apvertė roges. Vijikai keikdamiesi

kapanojosi sniege, traukė kalavijus ir nė nemanė trauktis. „Velnias, - susizgribo jis, - savo ginklus juk palikau mūšio lauke, griebdamas moterį.“ Plikomis rankomis prieš penkis. Ne, prieš keturis. Penktas, apsukęs jį ratu, pasileido paskui moterį ir mergaitę. „Velnias“, - vėl susikeikė mintyse. Nelaukdamas, kol užpuolikai užims kovos pozicijas, šoko į priekį ir galingu smūgiu barzdon paguldė į pusnį stambiausią, išsisuko nuo blykstelėjusio kalavijo iš kairės, koja smūgiuodamas, išmušė kardą tam iš dešinės ir tūptelėjo nuo švilptelėjusio kirvio virš galvos. Vėl pašokęs, vožė alkūne į saulės rezginį vienam, kabliu iš kairės į žandikaulį - kitam. Kaulas trakstelėjo. Užpuolikai rėkė ir keikėsi tarsi latviškai. Dar keli smūgiai ir liko tik vienas jų. Tas, kiek pastovėjęs, staiga apsisuko ir rėkdamas puolė ropštis atgal šlaitu. Bartas nesivijo. Žvilgtelėjo upės link. Penktasis užpuolikas, iškėlęs kalaviją, staugdamas vijosi moterį. Ši, genama baimės, brido iš visų jėgų, bet vyras jau buvo bepavejęs. Mergaitė, jau atsidūrusi prie upės, baugščiai lipo ant ledo ir krypavo kito kranto link. Netekusi jėgų, moteris suklykė ir parkrito. Suriaumojo ir užpuolikas, iškėlė kalaviją, bet Bartas, pavijęs lyg pantera šoko jam ant nugaros ir abu nugarmėjo į sniegą. Vyras buvo stiprus lyg jautis ir įsiutęs, net surakintas galingame glėbyje, bandė keltis. Netikėtai išlaisvinęs vieną ranką, staiga išsitraukė platų durklą ir grybstelėjo Bartui kairįjį šoną. Nugara nubėgo šiltas ir lipnus kraujas, skausmo nejautė, bet įsiūtis užliejo protą. Smūgis kumščiu į galvą, ir vyras nurimo.

Maža mergaitė tipeno jau viduryje upės. Stengdamasi išvengti šnypščiančių properšų, ji stabtelėjo ir grįžtelėjo. Plonas ledas triokstelėjo ir mažylė, vos aiktelėjusi, išnyko po juo. Pašautos vilkės kauksmu sustūgo motina. Metėsi ji, metėsi ir Bartas. Po ledu buvo galima matyti konvulsiškai trūkčiojantį mergytės kūnelį, nešamą srovės. Galų gale srovė jį prispaudė prie išalusio rasto, o išblykusių veiduku ir atmerktomis akimis priplojo prie ledo.

Bartas, rėkdamas iš nevilties, galingais smūgiais daužė ledą. Šis trupėjo, krumpliai irgi. Negelbėjo net antgamtiška jo jėga. Reikia kirvio. Numetė kovos lauke. Vėl suklykė motina ir, susiėmusi rankomis už galvos, kažką šaukdama, metėsi į properšą. Paplaukė po ledu, apsikabino mažą kūnelį ir abi dingo juodoje gelmėje...

Priblokštas, nesuprasdamas kur eina, Bartas persikėlė per upę ir kaip mirtinai sužeistas žvėris įlindo į tankų eglyną. Sunkiai susmuko ant kelių. Apkabino storą eglę. Galvoje siautė minčių, o sieloje - jausmų uraganas. Jo kūnas funkcionavo puikiai. Nors buvo peršlapęs kiaurai, šalčio nejautė. Suknežinti krumpliai gijo akyse. Pajudino pečius. Jautė peilio paliktą, bet jau užsitraukusį randą šone. Tik perpjauti ir permirkę krauju šiurkštūs, vilnoniai marškiniai priminė žūtbutinę kovą. Akyse dar stovėjo blyškus mergaitės veidas, priplotas prie ledo, ir atmerktos vaikiškos akys. Spazmai sutampė skrandį. Palikęs turinį po egle, nubrido prie kitos. Atsirėmė į kamieną. Užmerkė akis. Liauna ranka palietė petį. Kaip įgeltas stryktelėjo ir atsisuko.

Nejauna, bet puiki liekna moteris, susisupusi į juodą, storą, grubaus audimo apsiaustą, stovėjo prieš jį. Juodi, tankūs plaukai, kvepiantys dervingomis miško pušimis, juodos akys, kurių bedugnėje galėjai išsvysti save...Ne...Savo sielą... Ir tai, kas yra už jos...Tamsus, kilnių bruožų, pailgas veido ovalas. Stovėjo ramiai. Žvelgė į Bartą irgi ramiai.

- Aš Lauma. Eime, - pamojo.

III epizodas

SANDĖRIS

Bartas, braukdamas gausų prakaitą, žingsniavo stovyklos teritorijoje esančio Hadži turgelio link. Laisva diena nuo tarnybos, galima ir suvenyrų pamedžiot. Misijos Irake laikas jau visai prie pabaigos, o ką parsivežt prisiminimui iš PATIES Babilono, kur praleido beveik pusę metų, taip ir neturi. Turgelis, kaip visada, margavo nuo prekių gausos regimybės. Kaljanai, pagaminti Turkijoje, durklai, kardai ir rytietiški kinžalai *Made in China*, sintetinio šilko skaros, išaustos kažkur Pakistane, ir visokiausia neaiški, kontrabandinė elektronika iš Taivano. Vietinių prekių galėjai nieko ir neklaust. Vos užklaustas, bet kuris galėjo prisiekt Alachu, kad visa tai pagaminta pačiame Irake, kad labai originalu ir tiesiog unikalų pasauliniame kiniškų prekių sraute. Ach, tiesa, buvo dar čia ir senienų iš Babilono. Rastos kada nors dar prekijo senelio laikais, labai netyčia, labai senos, labai brangintinos ir tik prispyrus neįtikėtinai būtinybei parduodamos kaip šeimos relikvijos net už kokius penkis dolerius. Jaunas vyras aistringai domėjosi senovės šumerų kultūra, Babilono istorija. Tuo labiau kad to PATIES Babilono griuvėsiai stūksojo čia pat, pačioje lenkų divizijos stovykloje. Laisvu nuo tarnybos laiku Bartas pasinerdavo į internetą ir prieš akis plaukdavo priešistoriniai amžiai, hetitų, kasitų ir chaldėjų karalių dinastijos, kažkada valdžiusios Babiloną. O vėlų vakarą ar net naktį, patekėjus Irako subtropikų mėnuliui, jis mėgo paklaidžioti Babilono griuvėsiuose. Atstatytuose karaliaus Nabuchodonosaro rūmuose karys fiziškai pajusdavo buvusią šio

miesto, vieno iš priešistorinio pasaulio centrų, didybę. Dar labiau mėgo Bartas užsukti į atkastą, bet dar nerestauruotą Babiloną. Kvapą gniauždavo vien nuo tos minties, kad rankos, lipdžiusios šias plytas ir išpaudusios tokius neįprastus rašmenis, jau trys tūkstančiai metų yra palaidotos po žeme. Atkastasis Babilonas traukė ir kartu baugino. Suvirtę daugiatoniai galbūt buvusios šventyklos zikurato luitai, atrodė, kabo ore, suremti vienas į kitą, tartum juos prilaikytų nematoma jėga. Pro plyšius tarp luitų buvo matyti erdvės kažkur gilyn. Lenkų archeologų komanda, triūsianti Babilone, buvo griežtai perspėjusi karius ten nelandžioti, bet ir be jų perspėjimo tik visiškas kvailys galėtų lįsti tenai, rizikuodamas būti gyvas palaidotas. Vaikščiojant naktį šiame griuvėsių labirinte, Bartą apimdavo keistas jausmas – tarytum tos kelių tūkstančių metų storumo laiko sienos staiga sudyla, tampa plonutės ir tu išgirsti, kaip čia kažkada gyvenusieji vaikšto, kuždasi, stebi tave. Tarsi būtum persikėlęs iš buto sename storasieniame name į modernų daugiaaukštį ir pradėtum girdėti savo kaimynus. Ir juo dažniau vyras klaidžiodavo naktį Babilone, juo labiau tas jausmas stiprėjo. Netgi galėjo prisiekti porą sykių matęs nubėgančius siena neaiškius šešėlius mėnulio šviesoje, o vieną kartą... Ne, to karto jis tikrai nepamirš.

Tą naktį, pagal rastą internete senovės Babilono žemėlapi, vyras įprastai klaidžiojo vienas griuvėsiais. Išėjęs į mėnulio apšviestą plotą procesijų kelyje Aibur Šabu, sustojo pasigrožėti garsiųjų Babilono liūtų bareljefais. Atkastos priešistorinių sienų plytos tvoskė į veidą karščiu ir išdžiūvusiu dumbliu. Įkaitintas oras virpėjo net mėnesienoje. Bartas susimąstęs žvelgė į mirguliuojantį liūto siluetą ant sienos. Taip bežiūrint staiga molinio liūto kailiu perbėgo drebulys ir jis...išnyko. Bartui net žadą užgniaužė. Atsitokėjęs jis ištiesė ranką ir perbraukė pirštais dulkėtas plytas. Paviršius buvo lygutėlis! Karys grįžtelėjo į vieną pusę, po to - į kitą.

Tolyn siena bėgo bareljefinių liūtų eilės, bet ten, kur jis stovėjo, liūto nebuvo! Nors ką tik buvo! „Perkaitau... O gal persišaldžiau?“ - spėjo susirūpinti, kai...už nugaros pasigirdo šlamesys. Vyras grįžtelėjo atgal ir loštelėjo iš netikėtumo. Ant nugriuvusios masyvios sienos stovėjo žmogaus siluetas. Bartas nebuvo bailys, profesiniai įgūdžiai suveikė neprikaištingai – pistoletas pats atsirado rankoje, o džerkštelėjusi spyna įstūmė šovinį. Tas žmogus buvo moteris. Tai jis per akimirką pamatė labai aiškiai. Pilnatis staiga išlindo iš už debesies ir ryškiai apšvietė ją. Keista, bet moters tankūs, palaidi ir niekuo neprisidengti plaukai laisvai krito ant pečių. Mėnulio šviesoje išryškėjo nuostabiai liekno kūno kontūrai, prasišviečiantys pro beformio, juodo drabužio klostes. Rankos sunertos ant krūtinės ir...žvilgsnis. Žvilgsnio Bartas nematė, moters veidas buvo šešėlyje, bet jį jautė. Jis buvo kaip juodai gili bedugnė, jis buvo ramus, tiriantis ir klausiantis vienu metu. Primygtinai klausiantis, net grėsmingai. Karys nespėjo atsitokėti, kai moters kontūrai ėmė sklaidytis ir žvaigždės vėl švietė ten, kur ji ką tik stovėjo. Bartas gniaužė pistoletą rankoje, o širdis tukseno kaip pašėlus. „Tpfu tu...Pasivaideno?“ - dingtelėjo, kai staiga, pavojaus užaštrinta klausia išgirdo minkštų letenų tykinimą. Pajuto, kaip į sprandą įsmigo plėšrūno žvilgsnis. Savisaugos instinktas vienu šuoliu karį užnešė ant mūro sienos, o ten, kur jis ką tik stovėjo, tykia liuoktelėjęs, nusileido rusvas šešėlis. Pasuko galvą į vyrą. „Liūtė?! Čia, griuvėsiuose, viduryje lenkų divizijos stovyklos?! Karščiuoju...“ - suakmenėjo stovėdamas ant sienos Bartas. Šešėlis dingo. Ir vėl atsirado...priešais. Už kelių žingsnių. Įtempė puikius raumenis šuoliui. Kario ranka pati nukreipė 9mm kalibro ginklą tarp didelių ir...juodų akių. Pirštas sustingo laukdamas vienintelio impulso. Septyniolika mažų, plienu dengtų kamuoliukų pasiruošė ištaškyti plėšraus žvėries snukį. Žmogus nešovė. Liūtė žiūrėjo. Klausiamai. Primygtinai klausiamai. Staiga

jos kailį perliejo drebulys ir ji...išnyko. Bartas dar kiek pastovėjo. Įtempti raumenys atsileido. Rankos automatiškai ištraukė apkabą, atitraukė spyną, sugavo šovinį ir įdėjo jį į apkabą. Nušokęs nuo sienos, priėjo arčiau. Mėnesienoje mirguliavo bareljefinio liūto kontūrai...

Sugrįžęs ir atsigulęs, ilgai negalėjo užmigti. Viskas pasivaideno? Galėjo prisiekti, kad ne. Haliucinacijos po pusės metų „karštos“ tarnybos Irake? Gali būti...O jei ne? Kas tada ta moteris griuvėsiuose? Kokia nors lenkų archeologė, užsiiminėjanti „saviveikla“? Nors ne, tai nebuvo lenkų archeologė. Tuo jis buvo įsitikęs. Ir tikrai ne vietinė arabė. Į stovyklą pašaliniai prasmukt beveik neturi šansų. Be to, vietinė moteris tikrai nevaikščios Babilono griuvėsiuose palaidais plaukais. Na, moteris dar kad ir kaip būtų...Bet paskui! Liūtė?! Iš kur?! Gal ten koks Saadamo zoologijos sodas buvo užveistas? Brrr...Geriau į tuos bareljefus daugiau nespoksot...

- „Mister, mister, one dollar!“ - kaip ir visus, Bartą prie turgelio vartų pasitiko zujančių smulkių prekijų minia. Jis buvo jau apsipratęs su gana įžūliu, lietuviu supratimu, prekeivių elgesiu. Graibstomas už skverną ir rankų, vyras šaltai nusipurtydavo kabinamas jam ant rankos „sidabrines“ grandinėles, numodavo ranka į siūlomus beverčius Irako dinarus su diktatoriaus Sadamo portretu.

- „Hello my friend! Lituanija!“ - pasitikdavo šauksmais jį prekijai, siūlantys kaljanus, arabiškas skaras, piratinius garso ir vaizdo diskus, tarp jų ir su pornografiniais filmais. Karys sustodavo tik prie staliukų su senovinėmis monetomis, dievų statulėlėmis ar kokiais kitais Babilono „artefaktais“. Prie jo tuoj pat prišokdavo vienas, du ar net trys prekijai, o tada tai tik laikykis. Taip, viskas rasta Babilone labai slaptoje, kitiems nežinomoje vietoje...Taip, viskas turi magišką galią, neša laimę, stiprina potenciją ar gydo

moterų šaltumą ir daro kitus stebuklus, kaip tik „mister“ panorėsit... Bet stebuklai vykdavo tik su kaina. Jam papurčius galvą, ši stebuklingai nukrisdavo du ar net tris kartus.

Karštis vertė iš koto. „Koks plius penkiasdešimt du šiandien“, - pagalvojo Bartas. Po marškomis, ištiestomis virš ankštų praėjimų tarp prekeivių stalų, atrodė, buvo dar karščiau. Blizgantys nuo prakaito arabai vėdavosi viskuo, kas tik pakliuvo po ranka. Vyro dėmesį patraukė stalas, gausiai nukrautas korozijos išėstomis monetomis, knygomis anglų kalba apie Babiloną, molinėmis dievybėmis ir kažkokiomis molio duženomis. Už stalo sėdintis arabas leido jam priėti ir ramiai apžiūrėti savo prekes, nepradėdamas įprastinės prekės siūlytojo greitakalbės.

- O jos tikrai senovinės? - paklausė Bartas, rodydamas į monetas.

- Juokaujate. Žinoma, kad padirbtos, dirbtinai pasendintos druskos rūgštyje, - ramiai, puikia anglų kalba atsakė arabas. Vyras nustebęs žvilgtelėjo į prekeivį. Žilstelėjusi barzdelė, įdegęs veido ovalas, tiesi nosis ir giliai įdubusios, protingos akys. Aiškiai ne eilinis prasčiokas.

- Domitės senienomis? Bet palaukit, gal pirma pasivaišinsit arbata? - santūriai pakvietė. Suburbuliavo arbatinis. Žalia arbata tokiaame karštyje tikrai stebuklingai malšino troškulį.

- Iš kur esate? Aaa...Lituania, - pamatęs trispalvę ant kairiojo peties, nutęsė prekeivis, - leiskit prisistatyti, esu profesorius šumerologas Nasiras Al-Saladinas. Galite mane vadinti tiesiog Nasiru, - ištiesė kietą, raumeningą ranką.

- Bartas, - trumpai tarstelėjo, kiek sutrikęs Bartas.

- Mūsiškai jūs būtumėt Al-Bartas, - pajuokavo profesorius, - aaa, jūs galvojate, ką už šio prekystalio veikia profesorius šumerologas? - atspėjęs jo sutrikimo priežastį, šyptelėjo, - nieko

nepadarysi, tokia realybė. Bagdado universitetas kol kas uždarytas, o pragyventi kažkaip reikia. Be to, kitos galimybės apsilankyti savo tyrinėjimų objekte Babilone neturiu, - atvirai dėstė, - tiesa, galiu lankytis tik turgelyje, bet ir iš čia matau jį – BABILONĄ.

- Taip, aš irgi kitos galimybės aplankyti Babiloną neturėjau, - šyptelėjo Bartas.

- Dažnai lankotės senajame mieste? Ir ko gi jūs ten ieškote? Brangenybių? Aukso? - klausinėdamas kiek pašaipiai šypsojosi profesorius.

- Nea... Žinot, pone, aš tiesiog noriu įsiklausyt ir išgirst tuos, gyvenusius čia... Aš noriu suprast, kodėl išmintingiausi karaliai, galingiausios to meto pasaulyje jų kariuomenės, magiją ir mistiką įvaldę žyniai neišgelbėjo Babilono nuo žlugimo. Noriu sužinoti, kaip nutiko, kad net didžiausias karvedys žmonijos istorijoje – Aleksandras Makedonietis, pasirinkęs Babiloną savo sukurtos imperijos sostine, neišsaugojo jos! - netikėtai net pats sau karštai, atšovė Bartas. Profesorius, akivaizdžiai susidomėjęs, įdėmiai jį nužvelgė.

- Matote, pone Al-Bartai, Babilonas, arba BAB-ILANI, verčiamas iš senovės akadų kalbos kaip *Dievų vartai* perša išvadą, kad jis buvo kur kas daugiau negu tik paprastas žmonių miestas. Ir jo galybę, matyt, kūrė ne tik žmonės. Už jo klestėjimą irgi buvo atsakingi ne vien tik žmonės. Legenda sako, kad žmonės atrakindavo *Dievų vartus* ir pro juos į Babiloną ateidavo dievai. Dievai, kuriems Babilonas buvo namai ir kuriuos jie puoselėjo. Žmonės turėjo *raktus* nuo šių *vartų*, bet, matyt, dėl kažkokių priežasčių nustojo jais naudotis. O tada ir prasidėjo Babilono nuosmukis. Juk kas atsitinka, kai jūs ilgą laiką nebūnate savo namuose. Jūsų namai pridrėksta, pridulksta ir galų gale juose gali įsikurti kažkas kitas, - lėtai ir mįslingai dėstė profesorius, - o kas dėl Didžiojo Aleksandro... Kita legenda byloja, kad Aleksandras Makedonietis,

užėmęs Babiloną, gavo *raktą Dievų vartams* atrakinti ir turėjo šansą atkurti Babilono didybę, bet to nepadarė, - tęsė profesorius, tiriamai stebėdamas Bartą.

- Ir kas buvo toliau? – šis susidomėjęs gaudė mįslingus profesoriaus žodžius.

- Toliau, pone Al-Bartai, jūs matote – iš Babilono likę tik griuvėsiai, o šioje žemėje dieną ir naktį liejasi kraujas. Karys sutrikęs jau žiojosi kažką atsakyti.

- Beje, pone Al-Bartai, gal galėtumėte man padaryti paslaugą, visiškai nenusižengdamas stovyklos saugumo reikalavimams – prašau perduoti lenkų archeologų grupės vadovui, profesoriumi panui Zbigneviui Kaminskiui, kad profesorius Nasiras Al-Saladinas laikytų didele garbe susitikti ir padiskutuoti Babilono istorijos klausimais. Gaila, bet neturiu vizitinės kortelės nei jums, nei jam. Aišku, būtų malonu, jeigu ir jūs galėtumėte prisidėti prie mūsų, - užbėgo vyrui už akių arabas. „Oho, apie tokią galimybę galima tik pasvajoti. Paklaustyti dviejų profesorių disputo Babilonijos istorijos tema pačiame Babilone!“ - susižavėjęs pagalvojo jis, net nesusimąstydamas, iš kur šis atleistiškai sudėtas profesorius taip gerai žino apie lenkų archeologus ir jų grupės vadovą...

...Abu profesoriai jau geras tris valandas karštai diskutavo. Bartas, iš susidomėjimo praradęs žadą, stengėsi nepraleisti nė žodžio, bet susierzinęs lenkų automatininkas, sekiojantis juos po griuvėsius, vis gėrė vandenį ir nepatenkintas lenkiškai šnypštė kažką sau po nosimi. Žinoma, kad yra ko erzintis. Karštis buvo nežmoniškas, šitie mokslinčiai net nemano baigt savo kalbą apie tą Babiloną, o jis, užuot ilsėjęsis po tarnybos savo konteineryje su kondicionuotu oru, turi taisyti čia su jais. Galų gale panas Zbignevas, irgi nusivaręs nuo koto, pasiūlė prisėsti kur nors pavėsyje. Grupelė sustojo kaip tik prie sugriuvusių vienas ant kito milžiniškų luitų krūvos. Prisėdę ant improvizuoto suoliuko, profesoriai tęsė

diskusiją. Keista, bet profesorius Nasiras Al-Saladinas kartais akivaizdžiai painiojosi tarp Babiloną valdžiusių karalių dinastijų ir jų atstovų, bet kas liečia babiloniečių religinius renginius, ritualus, kulto objektus, dievų panteoną, jo žinios neprilygo niekam. Lenkas iš nuostabos raukė antakius, užsirašinėjo, prašė nurodyti šaltinius, kuriais jo kolega remiasi tai pasakodamas. Profesorius Nasiras Al-Saladinas šypsojosi, skundėsi atmintimi arba vardijo mažai ką sakančius arabiškus veikalų pavadinimus. Galų gale arabų profesorius kažkodėl pasuko kalbą apie Aleksandrą Makedonietį ir jo trumpą karaliavimą Babilone.

- Žinot, kolega, - kreipėsi į lenką, - aš asmeniškai manau, kad Didysis Aleksandras ir buvo didysis Babilono šansas atgimti visa savo galybe iš naujo ir jeigu ne jo žmogiškas godumas ar baimė, mes galbūt dabar stovėtume viso pasaulio sostinėje, na, bent jau jo dvasiniame centre!

- Ką jūs turite omenyje, kolega? - panas Zbignevas, išgirdęs tokią pritrenkiančią išvadą, iš nuostabos kilstelėjo antakius.

- Matote, pone, graikų istorikas Plutarchas, pasakodamas apie Didžiojo Aleksandro valdymą Babilone, pamini du įdomius dalykus: Makedonijos valdovas pirmiausia užsimoja visiškai atstatyti Esagilą, Babilono dievų buveinę ir vyriausiojo dievo, karo dievo Marduko šventovę. Su savo karių pagalba jis išvalo griuvėsius ir įsako pradėti atstatymo darbus, bet grįžęs po be galo sėkmingų karinių kampanijų Rytuose ketinimus staiga radikaliai pakeičia. Iškilmingai laidotuvių lauže sudeginęs savo draugo Hefaistiono kūną, jis duoda naują įsakymą - visas Esagilos nuolaužas sukrauti į krūvą ir užversti dar išlikusiomis šventyklos sienomis. Toliau Plutarchas pasakoja, jog po šio nesuprantamo vandalizmo akto Aleksandras, vieną dieną grįžęs iš pramogų į savo sostinę Babiloną, randa mįslingą nepažįstamąjį, apsirengusį valdovo drabužiais, sėdintį jo soste. Savo kariams įsako jį suimti, nuvelka nuo jo valdovo

drabužius ir atima Babilono valdovo diademą, kuria šis jau buvo paruoštas karūnuotis. Tuoj pat jį nukirsdina ir pats karūnuojasi, bet greitai, pakirstas neaiškios karštinės, atgula į sunkios ligos patalą. Aleksandras karščiavo apie dešimt dienų, o per tą laiką garsiausi Babilono gydytojai praktikai *asu* ir gydytojai magijos specialistai *ašipu* bei *mašmašu* vaistais ir burtais stengėsi jį išplėsti iš mirties glėbio. Apie magiją ir kerus tie žmonės išmanė, todėl dėl Aleksandro gyvybės buvo kovojama naudojant galingiausius užkeikimus, tuo galite neabejoti. Deja, Aleksandras mirė, ir Babilonas pateko į jo įpėdinių diodochų tarpusavio kovų ginas. Keista ir tai, kad šie garsūs karvedžiai pakaitomis siaubė Babiloną, bet pačią Esagilą vis bandydavo atstatyti. Atrodo, nė vienam iš jų tai nepavyko, ir greitai Babilonas išnyko iš pasaulio žemėlapiu, - profesorius Nasiras Al-Saladinus neskubėdamas pasakojo, atidžiai stebėdamas pašnekovų veidus. „Ko tas profesorius visą laiką lenkia link Aleksandro Makedoniečio ir jo valdymo? Dabar turbūt ir apie *Dievų vartus* pradės?“ - šmėkštelėjo Bartui. Bet panas Zbignevas įsijautęs rašėsi arabo žodžius į bloknotę, braukė prakaitą, ir vėl rašėsi.

- Na, na, ir kokia jūsų hipotezė, pone, paaiškinanti tokį keistoką Aleksandro ir jo įpėdinių elgesį? - net užsikirsdamas skubėjo paklausti lenkas.

- Žinote, pone, manyčiau, kad Aleksandras, užėmęs Babiloną, gavo *raktą* nuo BAB-ILANI, kitaip tariant, *Dievų vartų*, - pradėjo jau Bartui girdėtą įžangą profesorius, - o mainais jis, matyt, pažadėjo atstatyti Esagilą. Kadangi Esagila Babilone buvo vyriausiojo dievo, karo dievo Marduko šventovė, tai gali būti, kad jis gavo patį karo dievo Marduko *raktą*, kuris, tikėtina, suteikė Makedonijos valdovui kažkokių galių, tarp jų ir karo genijaus galią ano meto pasaulyje. Tai liudytų vėlesnės be galo sėkmingos jo karinės kampanijos Baktrijoje ir Indijoje. Bet Esagilos sugriovimas ir užvertimas nuolaužomis jam sugrįžus iš žygių lyg ir sakytų, kad

Aleksandras nelabai laikėsi savo įsipareigojimų šiame sandėryje. Gal Marduko *raktas* jam buvo per sunkus? - keistai šyptelėjo arabas, - gal jis tiesiog išsigando tos galybės, kuri jam buvo suteikta, o gal nenorėjo, kad kas nors kitas irgi galėtų prie jos prisiliesti?

- O kaip jūs, pone, manote, kas galėtų būti tas Marduko *raktas*, galėjęs atrakinti *Dievų vartus*? - lenkų profesorius iš susidomėjimo net pamiršo bloknotą.

- Nežinau, - kažkaip apsimestinai abejingai gūžtelėjo profesorius Nasiras Al- Saladinas, - Babilono biurokratų sudarytame Esagilos inventoriaus sąrašė yra minimas kažkoks mįšlingas objektas, vadinamas *Marduko burna*, gal tai galėtų būti kaip nors susiję su karo dievo *raktu*? Beje, kiti graikų istorikai - Herodotas ir Diodoras Sicilietis taip pat užsimena, kad Didžiojo Aleksandro įsakymu, prieš pat Esagilos užpylimą nuolaužomis, vyriausiojo Babilonijos dievo, karo dievo *Marduko burna* dar buvo ir paslėpta, apgaubta ar uždengta, nelygu, kaip išversis. Burna tai yra tai, kas ką nors sako, - įtaigiai dėstė arabas.

- O ką galėtų ta burna sakyti, profesoriau? – čia jau ir Bartas net apmirė iš susidomėjimo.

- Na, matyt tai, ką mes vadiname PRAKEIKSMU. Gali būti, kad ta *Marduko burna* galėdavo kažkokia forma, žodine ar rašytine, o gal kokia kita, tą PRAKEIKSMĄ pateikti. Beje, dievai visose religijose, visose kultūrose ir visais laikais mėgo ką nors prakeikti. Juk jūs, lietuviai, taip pat turėjote karo dievą ir jis turbūt svaitydavosi prakeiksmiais? Kuo jis buvo vardu? - arabas, mįšlingai šypsodamasis, įsmeigė veriančias rudas akis į karį.

- Perkūnas. Bet jo prakeiksmi paversdavo žmogų akmeniu ir tiek, - mašinaliai atsakė Bartas.

- Perkūnas, Mardukas, Perkūnas, - vartė svetimos kalbos žodį arabų profesorius, -gaila, aš ne lingvistas, bet...įdomu...sąskambis

labai panašus. O dėl virtimo akmeniu, tai tokia prakeiksmo poveikio interpretacija turbūt turi daugiau netiesioginę prasmę. Juk akmuo - tai amžinybės simbolis. Dievų prakeikto žmogaus darbai, žygiai, poelgiai - geri ar blogi - išlieka amžinai, tarytum būtų iškalti akmenyje, todėl savo poelgius jis turėtų labai pasverti. Juk galime sakyti, kad Aleksandras Makedonietis irgi virto akmeniu – atmintis apie jį ir jo žygius išliks amžinai. Beje, tiesiogine prasme Didysis Aleksandras išties suakmenėjo, turint galvoje jam pastatytus paminklus, - vėl šyptelėjęs pridūrė profesorius.

- Tai tas PRAKEIKSMAS ir yra *raktas*, atrakinantis BAB-ILANI?

- Nežinau, pone Al-Bartai, - šįsyk profesorius, regis, nuoširdžiai gūžtelėjo pečiais ir atsiduso, - na, turbūt panašiai. PRAKEIKSMAS - tai matyt kažkokia informacija, galinti atrakinti *Dievų vartus*, bet norint tai atlikti dar reiktų gebėti tą raktą ir „pasukti“, o tai įmanoma tik esant *veiksmo ir pasekmės visumai*, nulemtai tos informacijos,.. - rudos arabo akys blykstelėjo veriančiai.

Tuo tarpu panas Zbignevas raukė antakius, murmėjo ir kažką šnypštė po nosimi.

- Gaila, pone profesoriau, bet Esagilos vietą Babilono plane dar vokietis Robertas Koldewey‘us identifikavo po ana Amran ibn Ali kalva, - mostelėjo ranka šiaurės pusėn, - o tai jau už mūsų stovyklos ribų, todėl dėl saugumo reikalavimų mes negalime ten vykdyti jokių kasinėjimų.

- Ir jis suklydo, - įtikinamai linktelėjo arabas, - iš tiesų Esagila yra čia, - dūrė pirštu į suvirtusius molio plytų luitus, - šie daigiatoniai gabalai ir yra Esagilos sienų liekanos.

- Chmmm,.. - čia jau ir lenkas užsidegęs apžvelgė griuvėsius, - mes čia dar netyrinėjome, bet net jeigu jūs ir sakote tiesą, tai tu

gabalu neišjudinsi be specialios technikos, - nusivylęs atsiduso.

- O jų ir nereikia judinti. Jie nenugrius, - tvirtai atrėmė profesorius Nasiras-Al-Saladinas, - po jais galima pasikasti, tam priemonių jūs turite, o toliau turėtų būti ermtės, kuriomis, aš įsitikinęs, galima toli nusigauti į buvusią Esagilos centrinę dalį.

- Ar tik, pone, jūs negundote manęs perkelti mano grupės kasinėjimų čia? - svarstydamas arabo žodžius, atsargiai paklausė panas Zbignevas.

- Jūs galite elgtis kaip tinkamas, kolega, bet aš turiu patikimų šaltinių, galėčiau padėti jums padaryti mokslinį atradimą, bet tik su sąlyga, kad aš pats dalyvaučiau kasinėjimuose kaip Bagdado generalinės senienų direkcijos atstovas, o visi atkastieji artefaktai liktų čia ir būtų pagal aprašą perduoti Babilono muziejui, - kietai nukirto arabas.

- O taip, kolega, apie tai, kad jie būtų išvežti iš jūsų šalies, negali būti nė kalbos, - paskubėjo užtikrinti panas Zbignevas, - jums rytoj aš parūpinsiu leidimą dirbti su mūsų grupe. Atleiskite, bet nakčiai pasilikti stovykloje jūs negalėsite.

- Nieko tokio. Sutarta, - profesoriai su šypsenomis lūpose sukirto rankomis.

- O jums, pone Al-Bartai, aš esu nepaprastai dėkingas už suteiktą galimybę susitikti su profesoriumi panu Zbignevu. Kviečiu jus laisvu laiku apsilankyti šioje mūsų kasinėjimų vietoje ir aš su malonumu supažindinsiu su paskutiniais radiniais, - arabas lengvai linktelėjo Bartui ir padavė ranką.

- Žinoma, žinoma, - paskubėjo paspausti ranką ir lenkas, - ateikite čia kada tik galėsite, mums bus labai malonu.

Padėkojęs ir atsisveikinęs, Bartas pasuko link stovyklos.

IV epizodas

DIADEMOS KAINA

Jaunas makedonų karys merdėjo. Šalia jo priklaupusysis tai suprato labai gerai. Aplink sustoję rūstūs, šalmuoti vyrai tylėjo. Prisiartino dar vienas. Tvirtas, kovų užgrūdintas. Jo rankos buvo aptaškytos sukrešusiu krauju.

- Apžiūrėk jį, - virptelėjo vilties kibirkštėlė priklaupusiojo balse.

Vyras pagarbiai linktelėjo. Priklaupė šalia, nusegė šalną, atsargiai pasuko sužeistojo galvą kairėn, dešinėn. Pirštais perėjo kario sprandą, pečius. Lėtai pakėlė ir palankstė rankas. Neradęs ištšinimų ar gurgždančių lūžgaliais kaulų, ėmė segti antkrūtinį. Iš po jo nulašėjo juodai raudonas kraujas.

Sužeistasis sudejavo ir atsimerkė:

- Aleksandrai...

Priklaupęs karys krūptelėjo. Švelniai paėmė už rankos.

- Aš čia, Hefaistionai.

- Aleksandrai, dievų dovanos apgaulė. Jie savanaudžiai. Jas dovanoja tam, kad mainais gautų iš mūsų viską... Viską, ką turim... Visą mūsų gyvenimą... Ir visų negimusiųjų gyvenimus... Aš išeinu... Aš atidaviau savo gyvybę už tave... ir už tau suteiktą dievų dovaną... atidaviau ir savo negimusio sūnaus gyvybę... ir jo sūnaus... ir jo sūnaus sūnaus... Aleksandrai... ji, ta moteris, kuri ateidavo pas tave naktį, turi pagimdyti du sūnus... Vienas jų bus mano giminės tęsėjas... Ir dar - išsaugok mano jaunesnįjį brolių Partį... Prisieik!

Virptelėjo priklaupusiojo kietai sučiauptos lūpos. Ašara nuriudėjo dulkinu skruostu.

- Prisiekiu, Hefaistionai.

Tvirtos „sanitaro“ rankos atsargiai nukėlė antkrūtinį, nusegė nuo liemens odinių juostų diržą. Visas jauno vyro pilvas ir šonas buvo išdraskytas dviem baisiais ieties smūgiais. Iš sudarkytų kepenų lašėjo juodai raudonas kraujas, dalis plaučio spjaudė rausvus purslus vos jam kvėptelėjus, o skylėtos žarnos lipo laukan.

Aleksandras klausiamai pažvelgė į „paramediką“.

- Jeigu užpilsim vandens ant žarnų, gyvens iki saulės laidos, valdove, - lėtai ištarė tas.

Sužeistasis karys grikštelėjo dantimis. Nežmoniško skausmo grimasa perkreipė veidą.

- Aleksandrai, - maldaujamai sušnabzdėjo.

Aimaną nurijo didžiojo karvedžio lūpos. Apkabinęs jaunojo kario pečius, švelniai kilstelėjo ir pasodino jį pusiau sėdomis. Apglėbė ir priglaudė kaktą prie kario galvos. Atsilošė. Švelniai pasuko veidu draugą į save. Jų akys susitiko. Šypsena dar virptelėjo jaunojo makedoniečio išbalusios lūpos. Tvirtai sudėtas „chirurgas“ įgudusiu judesiu įstatė nedidelį kaltelį duobutėn sprande. Kilstelėjo plaktuką. Pasigirdo trumpas „taukšt“...

-

Aukštas, raumeningas, puikiai atletiškai sudėtas vyras mąsliai žvelgė į spindinčią sieną. Apmetė žvilgsniu visą milžinišką, pritemdytą patalpą. Nužingsniavo link žerincios net deglių šviesoje statulos. Apžiūrėjo. Šyptelėjo. Patraukė link stalo. Šis irgi žioravo gelsvai rausvu metalu. Pabarbeno krumpliais. Vėl šyptelėjo. Priėjo prie tokiu pat blizgančiu metalu aptaisyto aukuro pačiame patalpos centre. Iš jo kilo virpėdami smilkalų dūmai. Pasilenkęs įkvėpė pilnais plaučiais ir patenkintas užsimerkė.

Už jo nugaros virpanti deglų šviesa šokinėjo ant keistų drakonų, jaučių ir liūtų bareljefais nusagstytos sienos. Staiga liūto bareljefu perbėgo virpulys, liūtas išnyko, o prie sienos atsirado grėsmingas žvėries šešėlis. Plėšrūnė buvo suerzinta. Lėtai plakė sau šonus uodega.

- Ar tu kada nors įprasi pasibelsti prieš užeidama į vienišo vyriškio šventyklą? – pašaipiai paklausė vyras net neatsigręždamas. Ar man reikės nukabinti tavo *išėjimą* nuo sienos?

- Nesimaivyk, - giliu, aksominiu balsu atsakė jam moteris, susisupusi į juodą apsiaustą ir stovinti ten, kur ką tik buvo prigludęs žvėries šešėlis. – Ką sumanei? Kodėl savo žyniams *ašipu* liepei nuvesti į sosto menę tą vargšą jaunuolį? – įtemptu balsu paklausė.

- Kvailai klausinėji. Tu juk žinai, kad Aleksandras paslėpė mano *raktą*. Ir dar taip, kad net aš negaliu jo pamatyti, o visi mano vyresnieji žyniai *urigalu* tvirtina, jog jis nebus rastas daugiau kaip porą tūkstančių metų. Ir jis turi būti nubaustas už tai. Juk kai reikėjo – naudojosi, o paskui paslėpė, - vyriškis apmaudžiai gūžtelėjo pečiais, - ei, geriau pažvelk čia – jie padengė auksu ne tik mano statulą, aukurą, bet ir visą sieną. Gražu, ar ne?

- Kvailystė! Ar tau neužtektų vien smilkalų? - papurtė galvą moteris, - klausyk, aš pakalbėsiu su Aleksandru, jis grąžins tau *raktą*, tu nebūsi pamirštas kaip ir mes visi. Jis atstatys Esagilą, ir ji bus tokia, kokia buvo. Tokia, kokią turi čia. Galėsi netgi liepti jiems padengti auksu visą savo šventyklą, mes neprieštarausim, bet palik Aleksandrą ramybėje, - įtikinėjo vyriškį.

- *Raktą* aš ir pats rasiu. Jo jau ieško vienas iš mano geriausių vyresniųjų *urigalu*. Ieško po poros tūkstančių metų. Ir būtinai ras. Tada jį apdovanosiu galia, o jis atrakins *vartus*. Mano *raktu* atrakins! O jūsų *raktų* tuo metu jau niekas neras. Ir net neieškos, nes nežinos, kad tokių esama, - vyriškis ramiai sau dėstė, o moters

veidas niaukėsi, - beje, ko tau taip rūpi tas Aleksandras? Jis tik vienas iš jų...

- To tu niekada nesuprasi...rrr...rrr, - paskutiniai žodžiai išsiveržė jau iš liūtės gerklės kartu su urzgimu.

Tartum įtempti plieno lynai sujudėjo raumenys po rudu kailiu. Žvėris liuoktelėjo ant vyriškio, bet šis stryktelėjo aukštyn kelis metrus. Plėšrūnė žaibiškai apsisuko ir vėl puolė. Žmogus liuoktelėjo atbulas ant aukuro. Atsispyrusi galingomis letenomis, liūtė praskrido keliolika metrų ir partiesė vyriškį ant akmeninių salės grindų. Surakino letenomis, iššiepė nasrus. Staiga prie šventyklos įėjimo pasigirdo balsai, kojų tapsėjimas. Keliolika įbėgusių šventyklos žynių, užkalbėtojų, giesmininkų – *ašipu, naru* ir *kalu* - sustojo nustėrę žvelgdami į liūtą, trempiantį parblokštą žmogų.

- Liaukis, tu juk žinai, kad taip man nieko negali padaryti, o ypač prie jų, - sušvokštė prispaustas vyriškis.

Liūtė pasuko galvą link įbėgusiųjų ir užriaumojo. Šie vienas per kitą klykdami spruko iš patalpos.

Virptelėjo deglų šviesa. Gulintis vyriškis nusibraukė nuo veido puikius, juodus, kvepiančius dervingais smilkalais moters plaukus.

- Na, gal jau nulipsi nuo manęs, kad ir kaip man malonu tai būtų, - pašaipėlė vėl nuskambėjo jo balse, - beje, kokius čia smilkalus jie aukoja tavo šventykloje? Kvepia nuostabiai!

Moteris atsistojo. Juodas jos žvilgsnis spinduliavo ryžtą.

- Tu klysti. Jeigu jie neras mūsų *rakty*, pamirš ir tavąjį. Pamirš ir patį tave.

- Jie žinos mane. Tik kitu vardu. O štai tavęs ir kitų...

- Meluoja pats sau. Tu kaip ir aš žinai, kad ir po tūkstančio,

ir po dviejų mane ir kitus žino. Vadina kitais vardais, žino ne viską ir ne visus, bet žino.

- Na, ir kas tave ten žino, tarkim, po tūkstančio metų? Kelios šiaurės laukinių gentys? Ir ką gi jos žino? Kad gyveni varganoje žeminėje viduryje miškų? Aukoja visokias ten ramunėles, o keli vietiniai *ašipu*, vadinami kriviais, moka tave iškviešti per kelis išlikusius *išėjimus*? Didelis laimėjimas lyginant su tavo padėtimi mano Babilone! – linksmai nusišaipė vyriškis, - o ką apie tave žino po dviejų? Žino, kad tokia BUVAI, atkasė Babilono griuvėsiuose kelis tavo *išėjimus*, bet tavęs iškviešti jau niekas nemoka, kaip, beje, - artistišškai atsiduso, - ir manęs. Bet mano *urigalu* pakeis padėtį. Jis ras mano *raktą*!

- Tu klysti. Ten yra mokačių iškviešti mane...turbūt ir kitus... iš jų ir tave, - tyliai ištarė moteris.

- Oho, čia tai naujiena! – vyriškis skambiai pliaukštelėjo delnu per stalą, - taigi tau pasisekė, brangute. Na, bet man tai jau neįdomu. Kas iškvies, kurį iš mūsų iškvies, kada iškvies...Mano vyresnysis *urigalu* suras *raktą* ten, o čia į sostą tuo tarpu sės naujas valdovas. Patekėjęs mėnuliui, jis vainikuosis Babilono valdovo diadema, nes Aleksandriui, pasirodo, jos nereikia, - vyriškis apsimestinai nusiminęs gūžtelėjo pečiais, - taigi, Babilonas paklus jam ir jis suras mano *raktą* dar greičiau, nelaukiant nė tų tūkstančių metų! Išgaus iš Aleksandro bet kokiomis priemonėmis! Tada aš jį apdovanosiu galia, o jis atrakins *vartus* mano *raktu* jau šiandien!

Liūtės kailiu nuvilnijo virpulys. Stipriomis letenomis atsispyrė ir, vienu šuoliu perskridusi menę, dingo praėjime.

- Pavėlavai. Nespėsi. Tavo *išėjimo* sosto menėje nėra...

-

Aleksandras tvirtu žingsniu spėriai ėjo sosto menės link. Net ne ėjo, o pusiau bėgo. Taip žingsniuojantį ištikimi ginklanešiai skubiai vilko jį šarvais, segė antrūtinį, dėjo šalną. Minutėlę stabtelėjęs, leido pritvirtinti antblauzdžius, užmauti dilbių apsaugas. Pagriebęs iš jų rankų skydą ir trumpą, bet masyvų kardą, dabar jau pasileido bėgte tamsiais rūmų koridoriais. Iš paskos koja kojon, žlegėdami ginklais, tapsėjo makedonų kariai. Nedaug jų liko po visų žygių, bet tai buvo jo ištikimoji gvardija. Štai ir sosto menė. Didysis karvedys įžengė į vidų. Jo kariai išsiskleidė, išsirikiudami ir skydais pridengdami vienas kitą bei valdovą.

Priešais soste sėdėjo jaunuolis. Buvo aprengtas valdovo drabužiais. Šešėlyje už sosto buvo matyti dar kelios figūros. „Vyriausiasis Marduko žynys *urigalu*, - pažino vieną Aleksandras. - Jis paprastai karūnuoja naują Babilono valdovą, ach, štai kas!“ Įsiūtis užliejo kario protą, ir jis pajuto, kaip raumenys išsipūtė, o sieloje sustaugė grumtynių ištroškusios pabaisos.

- Kas tu toks ir ką čia veiki? – dar stengėsi valdytis makedonų vadas.

- Aš Dionisijas, iš Mesenijos, - patylėjęs, keistai ramiu ir lygiu balsu be jokios intonacijos atsakė jaunas vyras. Man pasirodė pats dievas Serapis, liepė apsirengti valdovo drabužiais ir sėsti į Babilono sostą, kad būčiau karūnuotas valdovo diadema, vos tik patekės mėnulis.

- Babilono valdovo diadema priklauso man.

- Šiąnakt dievas Mardukas nusprendė kitaip, Aleksandrai, be to, ir Babilono samdyti asirų kariai atsisakė paklusti žmogui, kuris nenešioja Babilono valdovo diademos. – Iš šešėlio staiga pasigirdo kimus, nieko gera nežadantis vyriausiojo *urigalu* balsas.

- Užmušt juos visus! – sustaugė Aleksandras, ir, metęs skydą, sugriebė dar vieną trumpą kardą ir šoko į priekį.

Iš paskos, griežtai išlaikydami rikiuotę, į menės vidurį žengė makedonai. Staiga iš visų tamsių kampų, išėjimų, iš už kolonų pasipylė ginkluoti vyrai. Garbiniuotos barzdos krito ant jų šarvų, jie buvo aukšto stoto ir tvirto sudėjimo. Jie puolė ne tokia darnia rikiuote, kokia juos pasitiko makedonai, bet jų buvo labai daug, o patalpa, nors ir didelė, bet per maža mūšiu. Staigimas ir klyksmai, ginklų žvangėjimas ir vaitojimas pripildė patalpą. Aleksandro kariai laikėsi tvirtai, nors akimirksniu buvo atkirsti nuo visų išėjimų ir užspausti milžiniškos salės kampe. Makedonų vadas atsidūrė puolančiųjų atakos smaigalyje. Ietys, strėlės, peiliai lėkė iš visų kampų, bet du jo trumpi kardai švysčiojo žmogaus rankai neįmanomu greičiu, atmušdami, perkirsdami pusiau visus svaidomuosius ginklus. Jo akys plieskė kautynių beprotybės liepsna, jis kirto, dūrė, pjovė, vertė iš kojų atmušdamas, smūgiuodamas, išsisukdamas. Deja, jo kariai ne visi galėjo taip kautis. Kartkartėmis vienas ar kitas makedonas krūptelėdavo ir tyliai susmukdavo. Skubiai patrauktas jo kūnas drėkindavo menės grindis šiltu krauju. Sėdintis soste jaunuolis su valdovo drabužiais buku žvilgsniu sekė kautynes. Už lango tekėjo mėnulis. Vyriausiasis Marduko žynys *urigalu* išėjo iš tamsos. Du žemesnieji žyniai *ašipu* įsirėžę pastatė sunkią skrynią prieš jį. Truktelėję nukėlė dangtį. Viduje blizgėjo puiki diadema. Dievo Marduko dovanota Babilono valdovo diadema. Dovanota Aleksandru.

Sustojęs kiek atsikvėpti, Makedonijos valdovas apžvelgė kautynių lauką. Jo vyrai dar laikėsi, po jų kojomis voliojosi krūvos asirų karių kūnų, bet pastarųjų dar buvo labai daug. Negana to, koridoriais iš toli pasigirdo kojų tapsėjimas ir šauksmai asiriškai. „Reikia prasiveržt iki sosto. Reikia atimt diademą, tada jie paklus man kaip tikrajam Babilono valdovui“, - praskriejo mintis galvoje. Tik kaip? Padėtis blogėjo. Į salę įbėgo dar pulkelis asirų karių. Jie nešėsi deglus ir stūmė karučius, prikrautus degių dervų.

Pradėjo juos rikiuoti kampe užspaustų makedonų pusėn. „Blogai, - šmestelėjo Aleksandriui, besišvaistančiam trumpais kardais į kairę ir dešinę, - mano vyrų rikiuotė neatlaikys aplieta degančia derva.“ Apsisprendė žaibiškai:

- Falanga, judam sosto link! – riktelėjo komandą.

Žvangtelėjo susiglaudžiantys makedonų skydai. Kariai surėmė pečius. Ritmiškai kartojamas kovos šūkis užpildė patalpą. Nedidelė falanga lyg kovos mašina pajudėjo sosto link. Asirų kariai pasitiko ją staugimu ir desperatiškais bandymais sulaikyti kardų kirstynėse. Deja, drausmingą makedonų rikiuotę būtų galėjusi sulaikyti nebent kita tokia pati rikiuotė arba ilgosios ietys, kurių asirai negalėjo įsinešti į valdovo menę ilgais ir siaurais rūmų koridoriais. Aleksandro karių falanga ritmiškai yrėsi per puolančių asirų jūrą. Grindis nuklojo gargiantys, traukulių traukomi kūnai, klūpantys sužeistieji išbalusiais veidais ir nukapotomis galūnėmis. Kraujo balos žvilgėjo ir garavo fakelių šviesoje. Aleksandro vyrams liko jau visai nedaug. Diadema gulėjo čia pat. Staiga nuskambėjo trumpa ir šaiži komanda. Asirų kariai sustingo lyg stabo ištikti. Paskui skubiai prasiskyrė. Iš tamsos išbėgo keliolika keistai išsidažiusių lankininkų. Skubiai išsirikiavo prieš Aleksandro falangą ir įtempė nematyto dydžio lankus. Vėl komanda nežinoma kalba. Suzvimbė strėlių spiečius. Piktai taukšėdamos, strėlės kirto per makedonų skydus. Kai kurios kiaurai. Aleksandras pajuto, kaip lėtai nuslydo žemyn makedonų karys jo dešinėje. Po to kairėje. Suglaudė pečius su stovinčiu rikiuotėje dešiniau. Prie jo peties gulė kario iš kairės petys. Pasuko galvą. Partis! Jo žuvusiojo draugo Hefaistiono brolis! Jaunuolis tvirtai laikė skydą saugodamas Aleksandrą. „Išformuot falangą ir vienu šuoliu paimt diademą bei sostą“, - gimė žaibiškas sprendimas didžiojo karvedžio galvoje. Grėsmingi lankininkai vėl įstatė strėles į temples. Aleksandras riktelėjo. Jo vyrai vienu mostu atkabino skydus ir metėsi ant lankininkų. Bet šie spėjo paleisti dar

vieną salvę. Didžioji dalis svaidomųjų ginklų praskrido tarp jau išsiskleidusių makedonų, bet likusieji parklupdė ant kelių kelis Aleksandro karius. Tarp jų ir Partį. Strėlė, nuslydusi rikošetu nuo jo skydo, perskrodė jaunuolio šoną ir išlindo pro nugarą. Jaunas karys nė neaiktelėjo, bet jo žvilgsnis apsiblausė, o keliai sulinko.

„Priesaika...Hefaistionas...Nee!“,- perskrodė aimana Aleksandro protą. Tuo tarpu ant makedonų karių vėl siūbtelėjo asirai. Šįkart kova vyko vyras prieš vyrą. Makedonai ir toliau kirtosi narsiai, bet jų saujelė jau visai sutirpo. Aleksandras, apimtas nevilties, pasiruošė pasitikti Likimą...

V epizodas

NAKTIS BABILONO GRIUVĖSIUOSE

Mėnulis, nelyginant šviečiantis diskotekos rutulys, kabojo virš griuvėsių. Žengdamas koja už kojos, Bartas neskubėdamas vaikštinėjo tarp atstatyto Babilono mūro sienų. Per tiek pasivaikščiojimų buvo pasidaręs pats sau neblogas gidas. Na, bent jau šioje Babilono dalyje. Išėjo pro milžinišką arką į lauką tarp griuvėsių. „O štai ir Babilono simbolis – liūtas, trempiantis pargriautą žmogų. Chmmm... Įdomu, kas buvo tas vargšelis pozuootojas?“- jau kelintą kartą žvelgdamas į įžymiąją statulą pagalvojo. „Keista tačiau - žmogus, gulintis tarp liūto letenų, visai neatrodo išsigandęs. Kažkaip, regis, net pyktelejęs, kad liūtas nesilaiko nustatytų taisyklių. Dresuotojas koks nors, ar ką? - mąstė Bartas, stengdamasis įžvelgti žmogaus veidą. - Na, bet eime toliau.“ Palengva nupėdino link buvusios upės vagos. „O štai ir vieta, kur degė Didžiojo Aleksandro artimiausio draugo Hefaistiono

laidotuvių laužas. Tas pats Robertas Koldewey'us atkasė. Geras lauželis buvo, kad net po poros tūkstantmečių buvo įmanoma atrasti pelenus ir išsilydžiusias plytas. Matyt, baisi širdgėla Aleksandrą buvo prislėgusi. Graikų istorikai rašo, kad nuo tada jis ir pasidarė kaip nesavas. Liepė sugriaut ir užverst jau atstatinėjamą Esagilą. Ir kas jam pasidarė? – mintydamas žingsniavo karys.

Užsuko į karaliaus Nabuchodonosaro sosto menę. Ilgai žiūrėjo į tą vietą, kur kadaise stovėjo sostas turbūt galingiausio valdovo to meto pasaulyje. Jo kariuomenės nugalėjo Egiptą, sugriovė Jeruzalę, išvarė žydus į Babilono nelaisvę. Deja, dabar ir jo sostas, ir imperija, ir jis pats pavirtę pilkšvomis molio dulkėmis. Kaip ir tas pats Didysis Aleksandras, kuris, ištiktas neaiškios karštinės, galavosi paskutinėmis dienomis būtent čia...

Karys nusipurtė. Šiandien tas prabėgusių amžių artumo jausmas kaip niekada stiprus. Lėtai pasuko link Esagilos griuvėsių. Įdomu pažiūrėti, iki kur šiandien pasistūmėjo lenkai su profesoriumi Nasiru-Al-Saladinu. Visą praėjusią savaitę archeologų grupė kapstėsi po suverstais luitais, pasikasė po vienu ir iš nuogirdų Bartas sužinojo, kad profesorius Nasiras-Al-Saladinas buvo teisus. Toje nuolaužų krūvoje buvo ertmės. Lenkai neskubėjo kastis pirmyn, ruošėsi tvirtinti sienas ir kabančius Esagilos sienų luitus, nors arabas užsispyręs tvirtino, kad to nereikia ir kad visa tai tikrai nenugrius. Štai ir kasinėjimų vieta. Po vienu milžinišku sienos gabalu žiojėjo anga. Čia. Susimąstęs Bartas žvelgė į urvo tamsą. Chmmm... Būtų įdomu ten įlįsti. Bet be prožektoriaus, tik su mažyčiu šviesos diodu ne ką pamatysi. Jam besvarstant atsklido tylus garsas. Lyg kas, atsargiai statydamas kojas, slinktų link angos. Kas čia per velnias??? Lengvu šuoliu vyras užsiglaudė už priešistorinių plytų gabalo. *Glockas* slystelėjo iš dėklo. Įprastu judesiu atitraukė spyną. Tyliai įstūmė šovinį į vamzdį. Galvoje sukosi spėlionės – „atradimų aistra neleidžia panui Zbigneviui ramiai miegoti?

Nepažįstamoji palaidais plaukais susidomėjo archeologija? Vėl kokia nors pabėgusi „katytė“ iš Saadamo zoologijos sodo? Savas? Svetimas?“ Atsargūs žingsniai artėjo. Sunkus kvėpavimas. Kažką neša. Mėnulio šviesoje pasirodė arabiška skara apmūturituota galva, platūs pečiai, atletiška figūra, įsirežusi abiem rankomis nešanti kažkokį plokščią akmenį. „Profesorius Nasiras-Al-Saladinas?! Ką jis čia veikia? Naktį stovykloje jam būti neleidžiama. Ką jis ten tempia?“ Tuo tarpu arabas išlindo ir atrėmė plokščią akmenį į sieną. Matėsi vertikalios dantiraščio eilutės. „Oho, profesorius, atrodo, nusprendė šiek tiek paplėšikauti! Nukniso kažkokią molinę lentelę *stelą*, matyt, vertingą babiloniečių dokumentą. Turbūt ir tai teisins savo sunkia materialine padėtimi. Chmmm... Vienaip ar kitaip, jam būti stovykloje naktį draudžiama.“ Tuo tarpu profesorius išsitraukė kažkuo apvyniotą mažytį geologų plaktukėlį ir ėmė tyliai stuksenti

per stelą. Dantiraščio eilutės trupėjo ir byrėjo. „Ką jis daro! Juk tam daiktui kokie trys tūkstančiai metų!“ - apstulbo Bartas. Pasvarstęs įsidėjo užtaisytą pistoletą atgal į dėklą (juk profesorius šiaip ar taip) ir tyliai išslinko iš šešėlio.

- Taisote babiloniečių gramatikos klaidas ar karaliaus parašą padirbinėjate, profesoriau? – ironiškai paklausė Bartas. Arabas sustingo, lėtai pasisuko.

- Aaa, ponas Al-Bartas! Vis dar ieškote atsakymo, kodėl Babilonas žlugo? Verčiau tą darytumėt dieną. Naktį reikia miegoti, - kažkaip nemaloniai šypsodamasis, prakalbo profesorius.

- O jūs, profesoriau, irgi kažko ieškot. Ir kažką, matau, jau radot. Brangiai parduosit? Bet kam tada laužot?

- Ne, pone Al-Bartai, aš nelaužau, aš atidengiu *Marduko burną*. Aleksandro Makedoniečio įsakymu, ši *stela*, kuri ir yra *Marduko burna*, buvo specialiai aplipdyta magija apdorotu moliu ir ant jos užrašyti beverčiai babiloniečių buhalteriniai dokumentai. Taip ji buvo „paslėpta“, o po to ir užversta Esagilos liekanomis, todėl daugiau kaip porą tūkstančių metų jos niekas niekaip negalėjo rasti, - kažkaip įtartinais ramiai atskleidė paslaptį profesorius, - o dabar, pone Al-Bartai, aš jums siūlau mažutį sandėrį – jūs nekviečiat karo policijos ir pamirštate tai, ką matėte, o aš jums ryt turgelyje padovanosiu visą savo senienų ir literatūros kolekciją. Patikėkite, ten esama tikrai retų ir vertingų dalykų.

Jaunas vyras sudvejojo. Knygos, dievų statulėlės... Jis tikėjo, kad arabas laikysis žodžio, bet kažkas čia ne taip. Be to, kaip čia tas Nasiras-Al-Saladinas pateko? Stovyklos saugumo spraga? Čia jau rimtas reikalas!

- Èèè, ne, profesoriau, jūs pirma paliksit tą vargšę *burną* ramybėje ir paaiškinsit, kaip atsidūrėte stovykloje,.. - pradėjo Bartas.

- Jūs kvailys, pone Al-Bartai, o *Marduko burna* priklauso man! - staiga sušvokštė įsiutęs profesorius ir, liuoktelėjęs link kario, kovos menų meistro vertu spyriu koja vožė šiam į galvą. Bartas dar spėjo šie tiek linktelėti, bet galingas kojos smūgis kabino patį viršugalvį ir apsvaigino. Tik refleksas suveikė puikiai – *Glocko* rankena atsidūrė saujoj. Antras smūgis koja. Pistoletas išlėkė į orą ir kažkur nusirito. Profesorius staigiai mostelėjo atlenktu delnu Bartui į smakrą. Pasaulis susvyravo, daiktai nusidažė raudonai ir vyras žnektelėjo nugara ant plytgalių krūvos. „Nokautas“, - dar pagalvojo prisiminęs patirtus panašius pojūčius Kauno „slabodkės“ bendrabučio rūsyje, kur kažkada mokėsi kovos menų. Profesorius vėl liuoktelėjo link jo, o rankoje blykstelėjo kreivas peilis.

- Nieko asmeniško, pone Al-Bartai...

Bet lietuvis jau buvo ant kojų. Treniruotės minėtame „slabodkės“ rūsyje nenuėjo veltui. Profesorius apgaulingai smūgiavo kaire į veidą, o dešine grybštelėjo peiliu iš apačios, stengdamasis užkabinti ir paleisti žarnas. Bartas, atspėjęs tikrąjį ketinimą, sukryžiuotomis rankomis į apačią blokavo profesoriaus peilį. Nykščiais užlenkęs jo riešą, staigiu judesiu pasuko pagal laikrodžio rodyklę, užlauždamas ranką. Spustelėjo riešą, profesorius grikštelėjo dantimis iš skausmo, riešas trakštelėjo, o iškritęs peilis žvangtelėjo į plytas. Bet arabas, staiga pasilenkęs, trūktelėjo priekin ištrūkdamas. Persivertė kūliais ir, sugraibęs plytgalį, paleido į karį. Priešistorinio molio gabalas pataikė tiesiai šiam kakton. Pokštelėjęs net skilo. Trumpam „atsijungęs“ ir vėl atsimerkęs, Bartas pamatė susidvejinusį mėnulį prieš akis. Tuo tarpu profesorius, užsimojęs kitu nuolaužos gabalu, jau taikėsi suknežinti jam galvą. Tik staiga abiem užgniaužė kvapą lyg pasinėrus į ledinį vandenį. Oras kažkaip keistai sutirštėjo. Daiktų kontūrai tapo geometriškai tiesūs ir pradėjo švytėti pilka šviesa. Profesorius nuleido nuolaužą:

- Anu, Enlil, Marduk, - ir dar kažką sukuždėjo nežinoma kalba, - *Marduko burna* ruošiasi kalbėti, - nenusakomo siaubo pagautas pridūrė angliškai. Staiga danguje pasigirdo švilpesys. Sprogimas. Vienas. Antras. Trečias. Visoje stovykloje užkaukė sirenos. Pasigirdo šauksmai, komandos. Link šarvuočių nubėgo greitojo reagavimo būrys. Tolumoje nuaidėjo kulkosvaidžio papliūpos. Stovyklos apšaudymas minomis artėjo. Pro galvą šnypšdama praskrido raketa. Galingas sprogimas supurtė griuvėsius visai netoliese. Esagilos sienų luitai sujudėjo kaip gyvi ir dundėdami susmuko vienas ant kito, subyrėdami į mažesnius. Apkvaitęs Bartas sėdėjo ant sproгимų purtomos plytgaliių krūvos ir, kratydamas galvą, stengėsi suprasti, kas čia vyksta.

- Ne! - klyktelėjo profesorius, - *Marduko burna* neturi dabar kalbėti, arba ji kalbės tik man! Sunkiai iškėlė nuolaužos gabalą, taikydamas smogti lietuviui į galvą. Gabalas jo rankose jau ryškiai švietė pilka šviesa. Vėl šnypštimas. Atlėkusi raketa sprogo čia pat. Bartas kažkaip sulėtintai stebėjo, kaip ugnies ir skeveldrų kamuolys praryja profesorių, kaip slenka link jo, pakelia nuo žemės ir tēškia pečiais į *Marduko burną*. Jis skrenda, bet atsitrenkia į kažką tamsų ir minkštą. *Marduko burna* tartum išsižioja ir jį praryja. Žodžiai, tariami nesuprantama kalba, liejasi tiesiai į sąmonę. Kalba, senesne negu pati žmonių rasė. Jis įsitempia visomis proto galiomis, stengdamasis TAI SUPRASTI, kaip žmogus stengiasi suprasti susapnuotą sapną, kuris naktį trumpam pabudus būna visai aiškus, o rytą jau vargiai prisimenamas. Galų gale jis pajunta, kad TAI SUPRATO, ir atsijungia...

...Bartas pramerkė akis. Brėško. Sraigtasparnių tūpimo aikštelėje užė medicininės evakuacijos sraigtasparnis. Virš stovyklos kabojo juodų, tirštų dūmų stulpas. Pačioje stovykloje važinėjo lenkų ryšių automobilis, per garsiakalbius skelbdamas aukščiausią parengties lygį ir aprangos kodą. Šalmas ir liemenė

dėvimi nuolat, ginklas užtaisytas. Karys lėtai pakilo. Už nugaros - nuolaužų krūva, išmarginta dantiraščiu. Šalia voliojasi jo *Glockas*, o profesoriaus - nė ženklo. Pačiupinėjo kaktą. Velnias, gumbas kaip reikiant. Pačiupęs pistoletą, nuskubėjo į stovyklą.

VI epizodas

UPYTĖS VALDOVAS

Bartas brido jau kelias valandas paskui moterį. Laimė, girioje sniego buvo kur kas mažiau negu atviroje vietoje. Nuovargio nejautė, tačiau kažkokiu nepaaiškinamu būdu žinojo, kad jo kūnui greitai bus reikalingas maistas, miegas ir šiluma. Nepažįstamoji priekyje ėjo kažkaip neįtikėtinais lengvai ir tyliai. Regis, net sniegas negurgždėjo po jos kojomis. Žvilgtelėjęs žemyn, karys pamatė, kad ši net pėdsakų nepalieka. Kažkodėl ir tai nenustebino. Ir iš viso jautėsi keistai. Jis žinojo, kad yra Bartas, koalicijos pajėgų karys Irake ir kartu nė kiek nesistebėjo, kad, atsidūręs kažkokiame girioje, brenda per gilų sniegą paskui mįslingą moterį, prieš tai dalyvavęs kruvinose kirstynėse. Jo nestebino ir gebėjimas valdyti kovos kirvį ar kalaviją, tarsi visą ligšiolinį gyvenimą tą tik ir būtų daręs, kad plumpino jais nepatinkamus žmones. Bartas jautėsi kaip sapne, nors gerai žinojo, kad tai ne sapnas. Demonai sieloje nebekaukė kovos šūkių, bet vyras jautė, kad jie yra čia, ir jautė, kad ten yra ir dar kažkas... Lyg NE JIS. Tarytum koks kito žmogaus

sielos ir gyvenimo gabaliukas, įpresuotas į jo kūną ir sielą. Su savo jausmais ir patirtimi. Temo. Spaudė šaltis. Sniego pusnys, nuklotos eglių spygliais, nuo speigo, rodės, net švyti melsvai. Patekėjo ryški pilnatis, kažkur toli staugė vilkai. Tarp eglių subolavo lūšna. Lauma pasuko tenai. Tai buvo suremta iš rąstų ir pusiau į žemę įkasta trobelė, stogas iš žolių ir samanų. Pro žemutes duris Bartas nusileido kelis laiptelius žemyn. Viduje buvo tuščia, bet skaičiai degė ugniakuras, o šalia jo stovėjo didelis molinis puodas. Atsidavė dūmais ir kažkokiu viralu.

- Valgyk, - moteris šliūkštelėjo viralo iš puodo, padavė garuojantį molinį dubenį ir grubiai išdrožtą medinį šaukštą. Bartas srėbė. Viralo skonis buvo neblogas, plaukiojo kažkokios žolelės, ropių gabalai. Tik be druskos.

- Imk mėsos, - Lauma išgraibė kažkokį kaulą su raumenų gabalais ant jo. Mėsa buvo juoda, kieta ir sunkiai įkandama, bet Bartas kramtė, rijo dideliais kąsniais. Buvo velniškai alkanas. Norėjosi duonos.

- Nėra duonos, grūdai baigėsi, - lyg atspėjusi jo mintis, ištarė Lauma.

- O mėsa iš kur? – paklausė pilna burna karys.

- Sunkūs metai, gili žiema. Daug žvėrių krito. Ko vilkai neištąso, žmonės surenka, - abejingai gūžtelėjo moteris. Ir tai Bartas priėmė kaip savaime suprantamą dalyką. Kimšo toliau.

- Tu nevalgysi? – paklausė.

- Nealkana, - šyptelėjo Lauma. Pavalgęs jis pajuto, kaip šiluma ir nuovargis lyg morfijus teka gyslomis, o kūnas bejėgiškai glemba.

- Miegosi čia, - vėl atspėjusi vyro mintis, mostelėjo į kampą trobelės šeimininkė. Sunkiai atsikėlęs, jis nusvirduliavo

link šiaudų krūvos, nuvirto ir, užsitraukęs kažkokią arklio prakaitu atsiduodančią maršką, iškart užmigo.

Pro iškirstą langelį rąstų sienoje, uždengtą plėve, trobelės vidun įsigavo aušros spinduliai. Bartas pabudo, pasiražė ir išlindo iš šiaudų guolio. Maudė nugulėtus, sustirusius raumenis, kojos šalo šlapiuose odiniuose batuose. Ugniakure jau traškėjo degdami žagarai, bet lūšnoje buvo šalta. Vyro plaukai ir antklodė buvo apšerkšniję. „Naktis buvo šalta“, - pagalvojo. Prasivėrė durys, vidun nusileido Lauma. Atrodė, tarsi taip ir negulusi visą naktį. Juodas, palaidas drabužis nesulamdytas. Purūs, juodi plaukai laisvai krito ant pečių. Tiesi nosis, sučiauptos lūpos ir gilios, juodos akys.

- Daug girdėjau apie tave, Daugiruti, - ramiai kreipėsi į jį, pavadindama jau kažkur girdėtu vardu.

- Tada man prireiks gero advokato, - išsprūdo Bartui. Lauma nesuprasdama žvelgė į jį.

- Tiek to. Kaip tu mane radai?

- Žinojau, kad ateisi.

- Jeigu jau žinėjai, kad ateisiu, tai gal žinai ir kur toliau nueisiu? – pabandė juokauti jis.

- Taip. Tavo kelias veda į Upytės žemę būti valdovu Žvelgaičio žmonėms, - rimtai paaiškino moteris.

„Žvelgaitis? O kur jis girdėjo ir šį vardą?“ - Barto atmintyje iškilo rudabarzdis milžinas, sukniubęs rogėse, ir jo priešmirtinis šauksmas pagalbos.

- Žvelgaitis žuvo.

- Žinau. Tokia buvo Praamžiaus valia ir todėl dabar tu, Daugiruti, Žvelgaičio kariaunos vade, turi saugoti ir ginti jo žmones.

- Aš ne Daugirutis,.. - pradėjo Bartas.

- Ša, - griežtai nutraukė jį Lauma, - Praamžiaus valia, tu esi tas, kuo tave mato ir vadina kiti, - reikšmingai pridūrė. Abejodama dar kiek patylėjo.

- Palauk, - staiga priėjusi pažvelgė Bartui į akis. Atrodė, kad jos juodas žvilgsnis užkabino pačias sielos gelmes, pamatė ten tūnančius demonus ir tą, NE JĮ. Krūptelėjo. Pagalvojo.

- Man reikia tave apžiūrėti, Daugiruti. Nusivilk.

Bartas neprieštaraudamas atsegė segę ir nusimetė nuo pečių vilko kailį, milo apsiaustą, nusimovė per galvą šiurkščius, vilnonius marškinius. Čiuptelėjo už odinio diržo, juosiančio kelnes.

- Kelnių nereikia, - prunkštelėjo Lauma, - tikiu, kad ten viskas gerai. Pasisuk.

Vyras, kiek sutrikęs, atsuko nugarą. Moteris perbraukė pirštais per plataus peilio paliktą randą kairiajame šone. Randas buvo visiškai užgijęs! Ranka jį braukė per Barto nugarą iki dešiniojo šono ir staiga, kažką tyliai riktelėjusi, atitraukė, lyg nudegusi.

- PERKŪNO PRAKEIKSMO ženklas!...Daugirutis... miręs... Tu PERKŪNO KARYS,.. - sušnabždėjo. Jos balse susipynė nerimas, dvejonė ir klausimas pačiai sau.

Bartas sunkiai pasuko galvą ir taip pat pažvelgė sau į šoną. Didelė juoda dėmė švietė toje nugaros vietoje, kuri degė lyg perverta ietimi, besikaunant su vilkstinės užpuolikais. Lauma vėl savo tamsiu žvilgsniu pažvelgė Bartui į akis.

- Aš jau mačiau tave, - po minutėlės lėtai ištarė ji. Bartas išsižiojo klausti, bet moteris įsakmiai krestelėjo galva:

- Apsirenk. Tau laikas keliauti.

Tai tarusi, palypėjo į viršų, pravėrė žemas duris ir išėjo į lauką. Karys vėl apsirengė, apvyniojo kojas jau pradžiūvusiais lino autais, užsitempė ilgaaulius odinius batus, apraišiojo odiniais

dirželiais. Išėjęs į lauką, prisimerkė. Akino žiemos saulė ir spindinčios sniego pusnys. Aplinkui rymojo šimtmetis eglynas.

- Eik į pietus, Daugirutė, mostelėjo moteris, - prieisi upę platumo, kaip iki tos eglaitės. Toliau eik prieš srovę. Dar paėjęs į pietus rasi upelę, tekančią ta pačia kryptimi. Palei ją iki vakaro ir ateisi į Žvelgaičio pilį Upytėje.

- O ką aš ten veiksiu? – pasidomėjo Bartas.

- Būsi valdovas. Upytės rikis, - ramiai paaiškino Lauma, tartum savaime suprantamą dalyką.

„O haremas toje pilyje yra?“ - dar norėjo leptelėti atsisukęs Bartas, bet mįslingos nepažįstamosios jau niekur nebuvo. Kyštelėjo nosį į trobelę. Ugniakuras šaltas, išdraikytas šiaudų guolis, prišerkšniję voratinkliai kampuose. Nė ženklų puodo su viralu. „Kas per fokusai, o kur mano pusryčiai?“ - nepatenkintas burbtelėjo mintyse. Tik tada pamatė didelį kažkokio gyvulio šlaunikaulį, apkibusį mėsos likučiais, prie ugniakuro. Virtas. Pakramtęs šaltos mėsos, išsiropštė iš trobelės, pastovėjo, gūžtelėjo pečiais ir nugurzdėjo per pusnis pietų link...

...Vakare upelės slėnis išplatėjo ir Bartas išėjo į plyną lauką, nuklotą vėjo supūstomis pusnimis. Tolėliau snaudė kaimas, prisiglaudęs prie šimtamečio eglyno. Iš viso keliolika trobų. Pro skyles stoguose kilo lengvi dūmeliai. Užuođę Bartą, ėmė skalyti šunys. Šiek tiek už kaimo, ant pelkėto upeliuko apjuostos kalvos, stūksojo aštriakuolių tvora, o už jos buvo matyti keli didesni pastatai iš grubiai suleistų rąstų. Bartas ėjo per kaimą taip, tarytum čia jau ne kartą būtų vaikščiojęs. Prasiverdavo trobų durys, išlįsdavo seniai ir murzini vaikai. „Daugirutis“ girdejo vyras juos baukščiai kuždantis. Taip niekieno neužkalbintas priėjo prie nusmailintų rąstų tvoros, pastūmė petimi sunkius vartus ir, juos pravėręs, įėjo kieman. Pasuko trobon. Stumtelėtos kreivos durys

sugirgždėjo. Viduje pasieniai buvo apstatyti suolais, ant jų - meškų kailiai, o prie vienos sienos – sunkus stalas. Prieblandoje žioravo ugniakuras, kvėpėjo kepta mėsa. Virstelėjo durys kitame kambario gale. Pro jas įbėgo jauna, liauna moteris linine suknia.

- Žvelgaiti! – džiaugsmingai šūktelėjo.

Bartas pasisuko.

- Čia tu, Daugirutė? O kur Žvelgaitis?

- Chmmm... Matai, Auksa (iš kur, po velnių, jis žino šios moters vardą?), mums šiek tiek nepasisukė ir bijau, kad Žvelgaitis jau iškeliavo į amžinosios medžioklės plotus, tpfu...tai yra, į dausas, - kažkaip kvailokai leptelėjo Bartas.

Jaunoji moteris loštelėjusi atsirėmė į sieną. Net prietemoje matėsi, kaip baisiai išbalo.

- O kariauna? O kaimų vyrai? - tyliai sušnibždėjo moteris, vis dar negalėdama patikėti liūdna žinia.

- Visi krito. Toks Viesturs jiems galvas nukapojo, - niauriai atsiliesė karys.

Moteris aiktelėjo. Dar labiau išblyško. Tarpduryje pasigirdo kitas aiktelėjimas. Kita jauna moteris suklykusi metėsi laukan. Auksa stovėjo atsirėmusi į sieną. Didelės ašaros ritosi skruostais, o lūpos buvo kietai sučiauptos. Bartą tai pribloškė labiau negu atvira rauda.

- Auksa, - priėjęs ištiesė ranką, nesuregzdamas, ką dar galėtų pasakyti.

- Atsitrauk, Daugirutė. Tai tu įkalbėjai Žvelgaitį joti į Rygą ir dar toliau, į Estiją. Norėjai, kad jis žūtų, nes geidei manęs, aš gi mačiau, kaip žvelgei į mane Rasų naktį. Tu troškai tapti Upytės valdovu ir imti mane į žmonas, bet aš mylėjau ir myliu tik jį! Tu kaltas, kad Žvelgaitis žuvo. Tavo kaltė, kad krito visi vyrai. Per tave

išmirs badu kaimai, likę be vyrų. Ką tada tu valdysi, Daugirutė? Kaip dabar apginsi Upytę nuo Viesturo žemgalių, vienas likęs?

Moteris, lūžtančiu iš skausmo ir sielvarto balsu, bėrė kaltinimus Bartui į veidą. Patraukė ranka bronzinę segę iš plaukų. Puikūs, aukso spalvos plaukai sunkia banga nuvilnijo per veidą, pečius. Užsidengė veidą rankomis. Tyliai ir beviltiškai kūkčiojo.

- Auksa, - pabandė dar kartą raminti moterį sukrėstas Bartas. Palietė ranka puikius plaukus.

- Neliesk manęs, - staiga sukliko Auksa, ir metėsi pro duris. Bartas mintyse keiktelėjo. „Pridirbo čia tas Daugirutis!“ Prislėgtas jam mestų kaltinimų naštos, išpėdino paskui Auksą. Jos niekur nebuvo. Gal į kaimą nubėgo? Vyras patraukė kaimo pusėn. Staiga trobų durys pradėjo vertis vienos po kitų. Netekusios proto iš sielvarto, pro jas griuvo moterys išsitaršiusiais plaukais, voliojosi pusnyse, staugė raudodamos. Gražė į dangų rankas, šaukė vyrus vardais. Rėkė jų numesti į sniegą kūdikiai, šniurkščiojo ir trynė murzinom rankutėm akis šalia stovintys didesnieji. Keletas paaugusių berniūkščių stovėjo tylėdami, kramtė lūpas ir iš padilbų žvelgė į Bartą. Kelios augesnės mergaitės raudėjo kartu su motinomis arba apkabinusios jas per pečius bandė guosti. Visur lojo ir kaukė šunys, kažkur žvengė arkliai. Bartas ėjo pro juos ieškodamas Aukso ir nesumodamas, ką pasakyti šiems žmonėms. Moterų riksmas, dejonės ir aimanos tik stiprėjo. Jos raičiojosi sniege, draskė nagais sau veidus, klykė vaikai. Bartas pajuto, kad daugiau ištverti to reginio negali. Demonai irgi tylėjo, nors buvo čia. Jis jautė juos, jautė milžino jėgą rankose. Apsisuko ir grįžo į Žvelgaičio „pilį“. Galva, atrodė, sprogs ir išlakstys į skutelius, o širdis plyš nuo patirtų emocijų. Matyt, supratęs tai, Barto kūnas prigulė ant plataus suolo, užkloto meškėna, užsiklojo kitu kailiu ir akimirksniu užmigo.

Pabudęs neiškart suprato, kur esąs. Tik pajuto, kaip įsitempė raumenys ir, pajutę mirties kvapą, subruzdavo kraujo spalvos demonai sieloje. Mirtis - tai tyla. Tyla buvo visur. Tamsi menė buvo tuščia ir šalta, ugniakuras seniai užgesęs. Pro nedidelį langelį dar buvo matyti žiemos vakaro gaisrai. Bartas suprato, kad išmiegojo kone parą. Pašokęs ant kojų, apsirengė. Mirties kvapas tik stiprėjo. Pagriebė nuo sienos kovos kirvį ir išėjo į lauką. Kažkodėl niekur nelojo net šunys, neprunkštė arkliai. Vyras lėtai brido per tylintį kaimą. Beveik prisivertęs stumtelėjo pirmas pasitaikusias duris. Tuščia. Perėjęs kaimelį, atsirėmė į šimtametį eglyną. Tylu, bet mirties nuojauta buvo visur. Spausdamas kirvį, dairėsi aplink. Kažkur netoliese sustūgo vilkas. Antras, trečias. Kimiai sukranė kranklys virš galvos ir, šlumšėdamas sparnais, pakilo į orą. Bartas kilstelėjo galvą ir...žandikaulių raumenys įsitempė užrakindami gerklėje siaubo šūksnį. Eglėse kabojo pakaruokliai mėlynais veidais ir išvirtusiais liežuviais. Moterų, vaikų, senių lavonai be garso lėtai siūbavo ir sukosi vakaro šaltyje. Net šunys kabojo iškart ant apatinių eglių šakų. Arčiausiai Barto poros metrų aukštyje kabojo Aukša. Jos gražus veidas buvo neatpažįstamai iškreiptas priešmirtinės agonijos, bet puikūs plaukai laisvai krito iki pat juosmens. Kranklys, apsukęs kelis ratus, sunkiai nutūpė tiesiai jaunos moters lavonui ant galvos. Žvilgterėjo į karį juodomis akimis, kranktelėjo ir prisitaikė kirsti akin. Demonai užkaukė. Bartas liuoktelėjo link eglės, apkabino ją ir kriokdamas iš įsiūčio ir nevilties stipriai trūktelėjo. Pokštelėjo trūkinėdamos įšalusioje žemėje šaknys. Eglė susvyravo ir sunkiai nuvirto žemėn.

- Dabar ją suėd vilkai, - pasigirdo tylus, žemas balsas už nugaros.

- Lauma! – Bartas lyg įgeltas atsisuko.

Juodai apsirengusi moteris išslinko iš šešėlio. Bartą draskė jausmai.

- Lauma, kodėl jos taip padarė? – kimiai paklausė.
- Jos nusekė paskui vyrus į dausas.
- O vaikai, kodėl ir juos?
- Geriau pasiimt kartu, negu palikt kankinančiai mirčiai iš bado, - beveik abejingai gūžtelėjo pečiais Lauma.
- O kodėl aš čia? Ir ką man dabar daryt?
- Tu PERKŪNO KARYS, Daugirutė.
- Juk sakiau, kad aš ne Daugirutis, Lauma, aš...
- Žinau,- skubiai nutraukė ją Lauma, bet PERKŪNO PRAKEIKSMAS krito ant tavęs ir dabar tu – Daugirutis, geriausias karys Upytės žemėje, PERKŪNO KARYS! Upytei ir jos žmonėms dabar reikia tavęs kaip niekad, todėl ir esi čia.

- Kokie dar čia prakeiksmi, koks dar Perkūnas, - susiėmė rankomis už galvos vyras, - aš ką, atsidūriau pasakoje? O gal aš išties „trenktas“? – beveik sudejavo Bartas.

- Tu netrenktas, o tik prakeiktas, - rimtai paaiškino Lauma.

Jos juodo apsiausto gobtuvas buvo pakeltas, karys tamsoje neįžiūrėjo veido, bet jautė juodai smelkiančią moters akių bedugnę.

- Na va, dabar jau pasidarė aiškiau, - ironiškai burbtelėjo Bartas, - klausyk, elfų karaliene, tie visokie prakeiksmi man neįdomūs, tu geriau pasakyk, kaip man sugrižt atgal, - nesitikėdamas atsakymo, paklausė.

Juodas paslaptingosios siluetas nė nekrustelėjo:

- Prakeiksmas - tai pažinimas už pažinimo ribų, duotas dievų valia. Tai informacija, kurios negalėtum gauti gyvendamas įprastai. Ir tai informacija, kuri pati pasirenka vietą, laiką ir aplinkybes, kad galėtų būti suvokta ir lemtų veiksmo ir pasekmės visumą, - Laumos juodas žvilgsnis kaustė protą, - todėl tu tapai Daugiručiu ir

atsidūrei čia, Bartai, o grįši atgal, kai perskaitęs įminsi PERKŪNO PRAKEIKSMĄ, - pridūrė patylėjusi.

„Kažkoks beprotnamis – kardai, pakaruokliai, prakeiksmai, - lengvai susierzinęs, pagalvojo vyras.- Pala, pala, ar ji pasakė „Bartai“? O iš kur ji žino mano vardą? O „pažinimo ribos“?“

„Informacija“? Kaip gali kažkokia urvinė moteris žinot tokias sąvokas???, - staiga nutvilkė mintis Bartą.

- Lauma, kas tu?

Trakštelėjo šakelė. Karys staigiai grįžtelėjo. Nieko. Tik sniego kamuolys nuo eglės nusirideno žemyn. Atsisuko atgal. Laumos nebuvo, tik stovėjo didelė, juoda vilkė žiburiuojančiomis akimis. Akys žvelgė ramiai.

- Grįžk į pilį, Daugiruti, surask Asti. Ji patars, ką daryti toliau, Upytės valdove, - atsklido Laumos balsas iš tamsos.

- Kas, po velnių, ta Asti ir kodėl manai, kad ir ji nepasikorė? – jau visai suerzintas tų nesibaigiančių mįslių ir slėpynių, paklausė Bartas.

- Ji ne vietinė ir nežino mūsų papročių, - atėjo atsakymas, - toji moteris tavo belaisvė, Daugiruti, ir įkalinta pilaitėje laukia, kol jos tėvas, danų konungas, turtingas Lindanesės pirklys, išpirks ją.

Juoda vilkė ramiai žvelgė į vyrą ir šiepė vilkišką šypsena. „Na, viskas. Jeigu jau vilkai su manim ėmė kalbėti, reikia grįžt ir „įkalt“ bent šimtą gramų, nors čia turbūt net gero alaus nerasi“, - liūdnai atsiduso Bartas.

